

KÖNYVTÁRI Híradó

május 1975 június

július 1975 augusztus

KÖNYVTÁRI Híradó

A FŐVÁROSI
SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KOZLONYE
XIX. évf. 1975 MÁJUS - AUGUSZTUS

AZ „OLVASÓ MUNKÁSÉRT” MOZGALOM TAPASZTALATAIRÓL A BUDAPESTI SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁRAKBAN

Az MSZMP KB 1974. március 19-20-i köz-
művelődési határozata a könyvtári területen
a legidőszertűbb feladatok közé sorolja a mind-
szélesebb rétegek, kiemelten a munkások ol-
vasóvá nevelését. A Szakszervezetek XXII.
kongresszusának határozatában a szakszerve-
zeti könyvtárhálózat a kulturális nevelő mun-
ka szerves részeként szerepel. A határozat
megfogalmazza: "A szakszervezetek az "Olva-
só népért" mozgalom célkitűzéseinek szelle-
mében bővítik könyvtáraik olvasó taborát, fő-
leg a fizikai dolgozók és a fiatalok köréből,
javítják a könyvtárak működési feltételeit".
Az SZBT is ezeknek az elveknek megfelelően
fogalmazta meg a fővárosi szakszervezeti
könyvtárak célkitűzéseit, időszertű feladatait
a mozgalomban.

A Hazafias Népfront, a SZOT és a Műve-
lődésügyi Minisztérium által meghirdetett

"Olvasó munkásért" mozgalom fontos szere-
pet töltött be a munkásművelődésben és a
munkahelyi kulturális nevelőmunkában. Könyv-
táraink figyelmét elsősorban a fizikai dolgo-
zók, a bejáró dolgozók segítségére terelte és
feladatul szabta meg az ifj munkások olvasóvá
nevelését. Jó eszköznek bizonyult a budapes-
ti szakszervezeti könyvtárhálózatban a mun-
kasközpontu könyvtári munkához.

A pályázati felhívás után a szakmai köz-
pontu könyvtáraink nagy része, céltudatos
szervező, mozgósító munkát végzett. Több
szakszervezeti és könyvtárosi fórumon ismer-
tették a mozgalom céljait a részvétel felté-
teleit. Különböző nyomdai kiadványokban tet-
tek ajánlásokat a legjobb módszerekre, pél-
damutatás, kezdeményezés történt pl. a texti-
les szakszervezetében, ahol az elnökség az
MSZMP XI. kongresszusa, valamint felsza-

badulásunk 30. évfordulója tiszteletére ifjúsági olvasóversenyt indított, s a szocialista brigádoknak szervezett vetélkedő céljai is megfelelték a kiírt pályázatnak.

A pályázatra 198 könyvtár nevezett, 7 központi, 17 körzeti, 45 önálló és 129 letéti könyvtár. A legeredményesebb propaganda, szervező munkát a Vasas, az Építők, a Textiles és az ÉDOSZ területén végezték, ezen területekről nevezett be a legtöbb könyvtár.

A pályázatokból szerzett tapasztalatok azt bizonyították, hogy a könyvtárosok megfelelő gondot fordítottak a pályázat kiemelt feladataira. Valamennyi benevezett könyvtár vállalásából tükröződött az a fő törekvés, amely a fizikai munkások olvasói arányának az ipari szakmunkástanulók olvasói arányának javítására irányult. Majdnem minden vállalatban kiemelten foglalkoztak a szocialista brigádok tagjainak és a munkásszállásokon élők könyvtári ellátottságának javításával, olvasóvá nevelésével. Ennek szolgálatában vállalták, hogy hatókörüket szélesítik, megsokszorozzák a szocialista brigádokkal kötött szocialista szerződéseket, fokozzák tevékenységüket a munkásszállásokon.

A pályázati felhívásnak megfelelően a vállalatokban jól realizálódtak a főbb célkitűzések: valamennyi könyvtár széles körű könyvtári propagandát fejt ki főként a fizikai dolgozók és a munkás fiatalok körében. Javitják a műszaki, a természettudományos és az ismeretterjesztő művek olvasottsági arányát. Olvasó találkozók, irodalmi esteket, kiállításokat rendeznek. Ügyelnek a könyvtári munka többi területére is, beleértve az igényesebb állománygyarapítást, a nyitva tartás hosszabbítását, az olvasószolgálat korszerűsítését.

A pályázati kiírás alapján a pályázat első

szakaszának hálózati, budapesti és országos értékelése megtörtént. A szakmai szakszervezetek és központi könyvtárak területükről, a benevezett 198 könyvtár közül 35 könyvtárat terjesztettek fel a fővárosi zsűrihez. A felterjesztettek között 3 központi, 5 körzeti, ill. önálló, 16 letéti könyvtár szerepelt. A fővárosi zsűri megfelelő mérlegelés után 18 könyvtárat /3 központi, 2 körzeti, 5 önálló és 8 letéti/ rangsorolt és terjesztett fel az országos bírálóbizottsághoz. Közülük a bizottság a budapesti szakszervezeti könyvtárakból 4 könyvtárat és 10 könyvtárost minősített és részesített különböző díjazásban. Ezek a következők:

Intézmény kategóriában:

- 1./ a Csepeli Munkásotthon Könyvtára /I. díj/
- 2./ a Vasas Szakszervezet Központi Könyvtára /II. díj/
- 3./ az Építők Szakszervezete Központi Könyvtára /III. díj./
- 4./ az EVIG Művelődési Központ Könyvtára /III. díj/

Könyvtárosok: /személyi kategóriában/

I. díj

- 1./ a Vasas Szakszervezetek Központi Könyvtár vezetője
- 2./ az Építők Szakszervezete Központi Könyvtár vezetője
- 3./ a Csepeli Munkásotthon Könyvtár vezetője

II. díj

- 4./ EVIG Művelődési Központ Könyvtár vezetője
- 5./ a Chinoin Gyógyszergyár SZB könyvtárosa

III. díj

- 6./ az Országos Gumiipari V. SZB. könyvtár vezetője
- 7./ a Közmű és Mélyépítő V. SZB. könyvtárosa

- 8./ a Kunigunda u. Munkásszállás könyvtárosa
- 9./ a Budapesti Konzervgyár SZB könyvtárosa
- 10./ A Humán Oltóanyagtermelő és Kutató Intézet SZB könyvtárosa

Az "Olvasó Munkásért" pályázat első szakaszának elemzése, értékelése számos tapasztalattal szolgál a fővárosi szakszervezeti könyvtárhálózat tevékenységében. Ez az olvasó mozgalom jó alkalomnak bizonyult a közművelődési párthatározat megvalósításának gyorsítására. Lehetőséget nyújtott a mozgalomba bekapcsolódott könyvtáraknak a munkások, a munkásfiatalok olvasási kulturájának tudatosabb segítésére, egyben a hálózatuk egész tevékenységének fellendítésére. A fővárosi szakszervezeti szervek, könyvtárak együttes összefogása a vállalt feladatok következetes megvalósítását eredményezte. Tapasztalataink szerint a pályázat céljai az első szakaszban megfelelően realizálódtak. A fővárosi szakszervezeti könyvtárhálózat már évek óta a fizikai munkások könyvtári ellátásának erősítését, olvasás szerkezetének minőségi megváltoztatását tekintette legfőbb feladatának.

A kezdeményezés az "Olvasó Munkásért" mozgalom beindítása több területen és vonatkozásban is ösztönzően, előnyösen hatott a hálózatok tevékenységére. A munkás művelődés szempontjából jelentősebb szakmai szakszervezetek könyvtárai bekapcsolódtak a mozgalomba eredményesen teljesítették a pályázat szabta követelményeket.

- 1./ Az igazsághoz tartozik, hogy nem mondható el, hogy a pályázat sikere érdekében minden szakmánál a várt aktivitást és kezdeményezést tapasztaltuk volna.
- 2./ A mozgalomban való részvétel problémát jelentett a Textiles szakszervezet területén a több olvasómozgalom indítása miatt

/Ifjúsági olvasóverseny/. A HVDSZ könyvtárai pedig az erőfeszítések ellenére sem tudták teljesíteni a pályázati célkitűzéseket. A Postás Szakszervezet Központi Könyvtárának propaganda, szervező munkáját sem követte megfelelő eredmény, mivel könyvtáraik nem kapcsolódtak be a mozgalomba.

A pályázatban való részvétel, annak fő céljával, sikerével a budapesti szakszervezeti könyvtárhálózat sokat tett a munkásművelődés segítéséért érdekében, a munkahelyi kulturális nevelő munka fellendítésében. Fokozódott és változatosabbá lett a könyvtári agitáció és propaganda, nagyobb intenzitással és szélesebb körben érintette a fizikaiak számottevő rétegét, szinte rájuk koncentrálódott pl. az építőknél a rendezvényekből 1973-ban 186-ot /48 %/ 1974-ben 294-et/64 %/ szerveztek a könyvtárosok építőipari munkahelyeken és munkásszállásokon, számos könyvtárban /Vasas, Építők, Vegyész hálózatban/ - új szintként a pályázat hatására - rendszeres foglalkozásokat tartó könyvbarát - vagy olvasókörök verbuválódtak, hasznos összejöveteleik a törzsolvasók "sejtjeit" alkotják. A könyvelátottság növelése elsősorban a munkások könyvellátását közvetlenül biztosító könyvtárakban jelentkezett. A működési feltételek /tárgyi-technikai felszereltség, személyi ellátottság/ javítása, bővítése, a különböző felújítások elsősorban és nagyobb anyagi igénnyel a munkás körzetekben működő könyvtárakra juttattak.

A pályázatban részt vevő könyvtárak gyűjteményében - a célkitűzéseknek megfelelően - nagyobb arányban jelentkeztek a marxista-leninista világnézetű, korunk tudományos eredményeit tükröző művek, a klasszikus és a kortárs szépirodalom, valamint más művészeti

területeket reprezentáló új kiadványok, mégpedig gyűjtőkörüknek és funkciójuknak megfelelő mértékben és összetételben.

A közművelődési párthatározat és e mozgalom hatására a budapesti szakszervezeti könyvtárhálózatban növekedett a munkás olvasók száma, sokat fejlődött a könyvtárak szocialista brigádmozgalommal való kapcsolata. A részvevő könyvtárakban mindenütt emelkedett a szocialista brigádok tagjainak olvasói aránya, sokasodtak a szerződéskötések, a szocialista brigádok körében szervezett rendezvények, irodalmi estek, előadások. A vasas hálózatban pl.: az önálló könyvtárak esetében 1973-hoz viszonyítva 1974-ben 1.977-tel több a munkásolvasó, ami 1,5 %-os munkásolvasói arány növekedést jelent. Ugyanítt a szocialista brigádokkal való intenzív kapcsolatra utal, hogy a beiratkozott olvasók 40 %-a szocialista brigádtag. Az építőknél a mutatók a következően alakultak: 1973-ban 647, 1974-ben 777 brigáddal kötöttek szerződést könyvtáraik. Ugyanezen években 20.624, illetve 23.800 volt az olvasó brigádtagok száma, ami azt is jelenti, hogy az olvasóknak 1973-ban 43,1, 1974-ben 50,5 %-a volt szocialista brigádtag. Ezen hálózatban a munkásolvasók aránya az 1973-as 34,7 %-ról 1974-ben 45,9 %-ra emelkedett. A példát a budapesti szakszervezeti könyvtárak e két jelentős hálózatából emeltük ki. Jellemzőként elmondható ez a mozgalomban részt vett és díjazott többi könyvtárra is. Pl. az ÉDOSZ könyvtári hálózatból benevezett könyvtárakban is az elmúlt év hasonló időszakához viszonyítva 6,5 %-kal emelkedett a munkásolvasók száma.

A pályázat eredményességét bizonyítja, hogy megsokszorozódott, főleg a munkások körében szervezett könyvtári, irodalmi ren-

dezvények száma. Majdnem minden érintett területen nagy munkás tömegeket mozgósítottak felszabadulásunk 30. évfordulójára - sok helyen a könyvtárak rendezésében a szocialista brigádok vetélkedői.

Az "Olvasó Munkásért" pályázat tapasztalataink szerint alkalmas időben jelent meg: az MSZMP közművelődési határozatának kedvező légkörében ráirányította a figyelmet a könyvtárakra, fokozódott a könyvtárak területi támogatása, célkitűzések realizálásában az öntevékény társadalmi összefogás. Szélesebb körű kapcsolat alakult ki a szocialista brigádokkal, növelte a könyvtárnak, mint intézménynek a szerepét a brigádtagok életében. A szorosan vett könyvtári vállalásokon tulmutató kapcsolatok vannak kialakulóban.

A fővárosi szakszervezeti mozgalom kulturális nevelő munkájában növekedett a könyvtárak szerepe, kölcsönössé vált a kapcsolatteremtés a könyvtár és a művelődési ágazatok között. Számos helyen előremutató törekvéseket, új munkástilust indított el a könyvtárak munkájában.

A közművelődési párthatározat és az SZBT közművelődési célkitűzései - most az első szakasz lezárásával - szükségessé teszik, hogy a munkásművelődés fellendítésében hasonló keretek között a szakszervezeti könyvtári hálózataink fokozzák erőfeszítéseiket.

MIHALOVITS ERVIN

SZBT. Kultur-Agit.prop. és Sport.Pi

SZOCIALISTA BRIGÁDOK

A TELEFONGYÁR SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁRÁBAN

Ismeretes, hogy a szakszervezeti könyvtárakban a szocialista brigádokkal való kapcsolatteremtésnek egyre tartalmasabb és változatosabb formái alakultak ki az elmúlt évek során.

A közművelődési párthatározat - középpontba állítva a munkásművelődést - óriási lendületet adott a brigádok felé irányuló szervező-toborzó munkának, és a munkahelyi közművelődés a maga sajátos és rendkívüli lehetőségei folytán - mivel a munkában létrejövő közösségekre építhet - a fontosságát megillető helyre került az üzemek életében. A szakszervezeti könyvtárak e munka központjai, illetve azokká kell, hogy váljanak.

Többször elhangzott már, hogy az igazi könyvtár: nevelő intézmény, a permanens önképzés, ismeretgyarapítás "műhelye", s így feladatköre már jó ideje és nagy mértékben gazdagabb lett a hagyományosnál. Az olvasótoborzó és a könyvet mechanikusan adom-vevő szem munkát, a felkészültséget és hivatástudatot feltételező, olvasásra nevelő, izlést és közvéleményt formáló tevékenység váltja fel. Itt elsősorban az olvasókkal való egyéni foglalkozásra gondolunk, de kiváló lehetőséget kínál a kisebb csoportokkal, közösségekkel, /brigádokkal/ való foglalkozás is.

Az előbbi gondolatok jegyében szeretnék ráterni könyvtári munkánk azon területének rövid ismertetésére, mely a szocialista brigádok kulturális vállalásainak igényesebb kialakítására irányult, a könyvtár és a brigádok szerződésben rögzített kapcsolata révén.

Nagyobb arányú szervező munkánk kezdetét

egy "Felhívás" megszerkesztése jelentette /a Könyvtári Hiradó 1974. decemberi száma közölte/, melyben részletezzük a könyvtárral köthető szerződés feltételeit, illetve a lehetséges kulturális vállalásokat, melyeket a brigád a könyvtár segítségével, a könyvtár ismeretterjesztő tevékenysége adta lehetőségekkel élve tehet.

Igy közönségszervező munkánk nem kis gondján is könnyítettünk, s az elmúlt évek ilyen jellegű nehézségei után a múlt esztendőben szép eredménynek tekinthettük, hogy előadásainkat átlagosan 46 fő látogatta.

Hagyományos irodalmi előadássorozatunkat 1974/75-ben "Humor a drámairodalomban" címmel rendeztük, s egy-egy előadást két színész közreműködése tett színesebbé. Az előadásokat Udvaros Béla színházi rendező tartotta, aki rendkívüli népszerűsége tett szert, melyet egyik brigádunk azzal a kedves meglepetéssel honorált, hogy köszönő levelet küldött színháza igazgatójának, s ezt a Pesti Műsor 1975. május 1-7. száma is közölte.

Az előbbi programot 1974-től külpolitikai tájékoztatóval gazdagítottuk, mivel jó néhány brigád részéről inkább ilyen irányú érdeklődést tapasztaltunk. Legutóbb "Vietnami estét" rendeztünk, melynek sikerét 180 fő részvétel jelezte. A beszámolókat Csapó Viktor vezérőrnagy /a NEFB magyar katonai kontingensének parancsnoka 1973/74-ben/, az egyik ellenőrző körzet parancsnoka és a Külügyminisztérium egyik munkatársa tartották diavetítéssel egybekötve.

A színházba gyakran látogató brigádok ré-

szére olyan programot tervezünk a közeljövőben, hogy a közös színházlátogatás után meghívjuk a szerzőt, a rendezőt és a darab egyik szereplőjét, s valamelyikük rövid értékelése, vitaindítója után beszélgetést folytatunk a műről.

Egyre több brigád vállalásában szerepel a könyvtárban végzendő társadalmi munka, melynek igen nagy jelentőséget tulajdonítunk, egyrészt a könyvekkel való ismerkedés, az új könyvek felőli tájékozódás, másrészt a szabadpolcos könyvtárban való jobb eligazodás szempontjából. Ennek során eddig közel 8000 könyvbe ragasztottak be ex librist, melynek tervezése és elkészítése is a gyári nyomdában történt. A könyvállomány védelme szempontjából igen jelentős számunkra egy másik munka, melyet szintén szívesen bizunk a brigádokra, nevezetesen az új könyvek fóliába kötése, illetve az elrongálódott borítók cseréje. Ez csaknem mindig együtt jár azzal, hogy felhívják egymás figyelmét egy-egy könyv-

re, mely korábban megnyerte tetszésüket, vagy az új könyvek közül választanak. Jó alkalom ez számunkra, hogy bekapcsolódva egy-egy ilyen spontán beszélgetésbe, tájékozódjunk érdeklődési körük felől, avagy éppen befolyásoljuk könyvválasztásukat. Sokukra olyan munkát is rábizunk, mint a könyv gerincéről hiányzó raktári jelzet felírása, természetesen előbb tájékoztatva őket az ezzel kapcsolatos tudnivalókról.

Befejezésül csak annyit, hogy az elmúlt évben a brigádokkal kötött szerződések száma a duplájára emelkedett, s így jelenleg több mint 60 szocialista brigáddal tart kapcsolatot könyvtárunk. S ami a legfontosabb: ezek zöme komolyan veszi kulturális vállalásait és olvasótáborunk olyan törzsgárdáját képezi, melynek tagjai gyakori látogatói a könyvtárnak, egyre otthonosabban mozogva benne s mindinkább magáénak érezve azt.

DR SÁNDOR ISTVÁNNÉ
könyvtárvezető

Augusztus 20.-a alkalmából kitüntetett budapesti szakszervezeti könyvtárosok

Kiváló népművelő: Söptei Jánosné, a Csepel Művek Munkásotthona központi könyvtárának vezetője

Szocialista Kulturáért: Dr. Balássy Zoltánné, az építők szakszervezete központi könyvtárának körzeti könyvtárvezetője, Egresi István, a Danuvia Gorkij Művelődési Központ könyvtárának vezetője, Fülöp Sándor, a MAHART hajójavitó üzemigazgatóság nyugdíjas könyvtárosa, Gócz Adrienne, az Athenaeum Nyomda szakszervezeti könyvtárosa, Harum Istvánné, az Ujpesti Gyapjuszövőgyár könyvtárosa, Kocsis Imréné, a Kőbányai Gyógyszerárugyár "Petőfi" klubkönyvtárának vezetője, Korda Imre, a Magyar Hajó - és Darugyár klub-könyvtárának vezetője.

BESZÉDES SZÁMOK

A BUDAPESTI OLVASÓK SZÓRÓDÁSI VIZSGÁLATÁBÓL

Kétsz. let.	Könyv- -fajták	Tartalék lakosság	Munka's lakosság	Tartalék személyek	MUNKÁ'S OLVASÓK			EGYÉB OLVASÓK			MUNKÁ'S személyek	EGYÉB személyek	összes személyek
					100%-os	100%-os	személyek	100%-os	100%-os	személyek			
I.	Tanulói			2609	157	407	264	447	1348	2345			
	hallgatói	39.765	7.912	3.438	286	470	756	113	1500	2082	12,9	15,1	
II.	Tanulói			6.047	443	577	1020	1779	3268	5027			
	hallgatói	49.663	31.021	5.306	544	306	860	1505	2554	4456	12,9	14,6	
III.	Tanulói			7.340	627	1229	1856	1549	3875	5474			
	hallgatói	66.804	26.472	14.108	1234	1535	2706	3504	6426	9930	12,9	14,6	
IV.	Tanulói			4.438	634	636	1170	1841	1827	3708			
	hallgatói	68.192	29.321	9.234	1279	1585	3864	1833	3534	5367	12,9	14,6	
V.	Tanulói			4.103	905	551	1320	1347	4456	2843			
	hallgatói	54.456	23.172	9.322	1877	2310	4244	1938	3140	5048	14,1	16,6	
VI.	Tanulói			4.015	388	291	639	1268	2004	3336			
	hallgatói	76.685	33.841	5.745	546	746	1292	1536	2887	4233	14,1	16,6	
VII.	Tanulói			5.041	669	369	1037	1971	2604	3529			
	hallgatói	101.847	54.287	8.162	851	1412	2293	1971	3494	5899	14,9	17,0	
VIII.	Tanulói			5.041	669	369	1037	1971	2604	3529			
	hallgatói	117.845	40.915	13.203	1059	757	1856	2535	3471	6006	14,9	17,0	
IX.	Tanulói			4.031	1176	2070	3246	1812	3633	5445			
	hallgatói	117.845	40.915	7.830	453	199	452	2577	3377	5974	14,9	17,0	
X.	Tanulói			10.707	1888	2474	4062	2336	4289	6665			
	hallgatói	117.845	40.915	10.707	1888	2474	4062	2336	4289	6665	14,9	17,0	
XI.	Tanulói			7.830	1192	822	2014	2544	3238	5822			
	hallgatói	98.812	31.311	1.618	1326	2271	3597	1727	3294	5021	13,9	15,9	
XII.	Tanulói			16.454	2518	3093	5614	4311	6522	10.153			
	hallgatói	98.812	31.311	3.245	638	504	1146	1030	1309	2659	13,9	15,9	
XIII.	Tanulói			7.777	1377	2232	3629	1579	2569	4148			
	hallgatói	98.812	31.311	7.777	1377	2232	3629	1579	2569	4148	13,9	15,9	
XIV.	Tanulói			2.035	2242	3308	4725	2959	3928	6177			
	hallgatói	98.812	31.311	2.035	2242	3308	4725	2959	3928	6177	13,9	15,9	
XV.	Tanulói			8.476	602	653	1255	4424	3037	4221			
	hallgatói	129.463	35.157	14.705	1419	2655	4474	3329	6902	10.234	16,3	18,5	
XVI.	Tanulói			2.181	2421	3308	5223	7453	4949	13.452			
	hallgatói	129.463	35.157	2.181	2421	3308	5223	7453	4949	13.452	16,3	18,5	
XVII.	Tanulói			5.405	362	241	603	2402	2402	4402			
	hallgatói	66.457	15.201	5.917	561	456	1547	1292	2104	4400	13,9	16,0	
XVIII.	Tanulói			11.322	923	1171	2120	3694	5504	7402			
	hallgatói	66.457	15.201	11.322	923	1171	2120	3694	5504	7402	13,9	16,0	
XIX.	Tanulói			10.950	773	732	1711	2468	3711	6339			
	hallgatói	128.251	45.473	12.034	1897	3222	5119	2478	5037	7515	14,9	16,9	
XX.	Tanulói			8.418	1047	940	2022	3024	3303	6303			
	hallgatói	146.047	38.368	13.818	1783	3119	5002	3232	5514	8816	18,5	19,6	
XXI.	Tanulói			2.236	2930	4059	3929	6260	4347	15.707			
	hallgatói	52.243	21.407	4.788	859	604	1467	1720	1601	3321	18,5	19,6	
XXII.	Tanulói			7.410	1260	2123	3325	1571	2576	4057			
	hallgatói	52.243	21.407	12.368	2119	2734	4850	3241	4177	7418	22,7	24,0	
XXIII.	Tanulói			4.271	728	531	1259	1564	1451	3012			
	hallgatói	51.451	21.621	4.862	738	1434	2272	1103	1487	2590	16,3	17,8	
XXIV.	Tanulói			2.133	1566	1965	1531	2664	2938	5602			
	hallgatói	40.810	12.248	3.102	531	355	800	1442	374	2246	16,3	18,2	
XXV.	Tanulói			3.930	759	1332	2034	704	1196	1899			
	hallgatói	40.810	12.248	7.572	1290	1687	2977	2046	2665	4415	16,3	18,2	
XXVI.	Tanulói			4.145	651	496	1177	1789	1179	2918			
	hallgatói	74.444	32.310	7.682	1401	2493	3894	1390	2398	3718	15,1	16,0	
XXVII.	Tanulói			4.001	648	310	918	1436	1527	3023			
	hallgatói	56.650	20.042	5.723	1009	1716	2725	991	2007	2938	18,5	19,7	
XXVIII.	Tanulói			1.657	1657	1016	3703	2487	3534	6021			
	hallgatói	56.650	20.042	5.185	362	694	1656	1812	1712	3529	18,5	19,7	
XXIX.	Tanulói			11.247	2099	2828	4927	2945	3195	6120			
	hallgatói	89.747	40.352	16.232	3061	3522	6582	4753	4472	9649	16,3	19,5	
XXX.	Tanulói			1.919	338	225	561	945	443	1388			
	hallgatói	59.531	29.171	4.734	1217	2393	4220	2417	3097	5514	16,4	17,7	
XXXI.	Tanulói			11.613	2163	2618	4341	3362	3540	6902			
	hallgatói	59.531	29.171	2.299	343	329	672	84	143	1627	16,4	17,7	
XXXII.	Tanulói			4.196	845	4292	2437	518	1211	2059			
	hallgatói	33.744	14.796	6.435	1188	1621	2809	1302	3384	3086	19,0	19,5	
XXXIII.	Tanulói			113.410	15.121	41.220	26.341	44.222	45.247	47069			
	hallgatói	1667.493	588.388	180.519	27.144	43.452	70.600	39.153	70.820	109979	16,5	18,5	
Videk olvások	Tanulói			293.389	42.269	54.671	96.941	10.975	110.073	191041			
	hallgatói			3.243	886	322	1800	1665	346	2011			
Munk. olvások	Tanulói			41.804	17.202	13.237	30.439	6692	4.613	11.365			
	hallgatói			45.023	18.011	13.559	31.647	1357	5.019	13.376			
Összes olvások	Tanulói			116.629	16.003	14.542	27.549	43481	45.593	89040			
	hallgatói			222.383	44.350	56.649	101.059	45145	75.499	111344			
Összes személyek	Tanulói			339.012	60.357	68.221	128.608	88726	121.092	210.424			
	hallgatói			372	214	86	240	30	2	92			
Összes lakosság	Tanulói			11.511	6932	2.752	9.624	1619	208	1827			
	hallgatói			11.883	7456	2.808	9964	1709	210	1919			

Már a Híradó hasábjain is többször hírt adtunk arról, hogy a budapesti szakfelügyelet első ténykedése az 1974 november-decemberében végrehajtott szóródásvizsgálat volt. A felmérés kiterjedt mindkét közművelődési könyvtárhálózatra, összesen 339.012 felnőtt olvasó adatát vette számba. Az alábbi táblázat a fel-

mérésben nyert legfontosabb adatokat mutatja be, információs céllal állítottuk össze, az adatok elemző értékelése további feladat. Annyit viszont már most is megállapíthatunk, hogy a vizsgálat igazolta feltevéseinket. Eddig csak nagybudapesti összesített számadataink voltak arra, hogy a két hálózatban összesen mennyien

olvasnak. A szóródásvizsgálat eredménye, hogy kerületenként kimutathatók ezek a számok, tudjuk például, hogy mennyi a 30 éven aluli munkásfiatal a könyvtárakban és hányan járnak budapesti könyvtárakba a vidéki állandó lakosok közül. E vizsgálat alapján tudjuk bizonyítani - eddig csak feltételezhettük - hogy a zárt üzemi könyvtárakban is jelentős mértékben olvasnak az adott kerület lakói. Pl: a VIII. kerületi Ganz-Mávag üzemi könyvtárában az összes olvasók 24 %-a, a XIV. kerületi Telefongyárban 30 %, a VIII. ill. XIV. kerület

lakója stb, stb. Ezek csak kiragadott példák az elemzési lehetőségekből, több tanulmányra elegendő adattal rendelkezünk, számos táblázat, grafikon is készíthető még. Ugy véljük, hogy a könyvtárosokon és a szakfelügyelőkön kívül a szóródási adatok segítséget jelenthetnek a távlati fejlesztési tervek összeállításához, az átgondolt és ésszerű könyvtártelepítéshez. Munkájukban hasznosíthatják a fenntartók, a kerületi tanácsok és a tömegszervezetek is.

PÁSZTOR ETELKA

K e d v e s I g a z g a t ó E l v t á r s !

Engedje meg, hogy sokoldalú elfoglaltsága mellett néhány sorban megemlékezzek, megemlékezzünk két lelkes, nagyszerű könyvtárosról, a 3. sz. Szabó Ervin Gyermekkönyvtárbandolgozó

Ó H E G Y I P Á L N É R Ó L és M É S Z Á R O S J Ó Z S E F N É R Ó L

28 éves pedagógus pályámon szert tett tapasztalatom, a tanács-
tagi, XIII. ker. Művelődésügyi Állandó Bizottsági, XIII. ker. Hazafias Népfront aktivájaként közéleti tevékenységem alapján tudom értékelni áldozatos, jó munkájukat.

Abban a kisméretű, 1 szoba-konyhás lakásból alakított "könyvtárnak" csufolt helyiségben ezer-ezeregyszázas aktív olvasóval úgy bánni és olyan szoros ismeretséget, közvetlen barátságot, türelmet, jó kapcsolatot tartani, csak önzetlen, lelkes, ügy és emberszerető, fáradságot nem ismerő emberek, igazi könyvtárosok tudnak!

A sok adminisztráció mellett: előadások, szakkör, vetélkedők ismertető-terjesztők, kis asztalnál böngészés és folyóiratolvasás, egy kis ablak előtt új, könyvek, hirdetések, faliújság, egy kis szekrény tetején időszzerű eseményekkel kapcsolatos kicsi könyvkiállítás. De jut idő a kiolvasott könyvről való beszélgetésre, új, jó könyv ajánlásra, a választásban való segítségre, a Szabolcs utcai nehéz körülmények között élő munkásgyerekek hívására, néhány oktató-nevelő szó a könyv szeretetére, megbecsülésére, a gyerekeket kísérő szülőkkel való beszélgetésre. Jut idejük a kerületi vetélkedők rendezésére, levezetésére, a kerület iskolái pedagógusainak oktató-nevelő munkánk segítségéhez, ünnepek rendezéséhez, kötelező olvasmányok feldolgozásához tanácsok adására, évek óta az időszzerű, eseményekkel kapcsolatos könyvek ajánlására, az úttörő expedíciók teljesítéséhez. Az iskolarendezvényeinkre minden évben eljön-

nek, pedig szombat dél~~XXXX~~ után volna munkájuk a családjuk körében is! Iró-olvasó találkozót rendeztek a könyvtárban, máskor olyan sokan jöttek el, hogy nem fértek be és a kerületi Hazafias Népfront helyiségében kellett megtartani. Szerveznek gyerekek részére ünnepségeket. Elviszik őket a Margitszigetre kirándulni, könyvnap sátrakhoz, írókhoz.

Barátságos, kedves mosolygós, szerény, halkszavú, közvetlen kapcsolatot tartó, két lelkes népnevelő, akik igazán megérdemelnék legalább, azt, hogy nyugodtabb, emberibb körülmények között dolgozhatnának. Mindig a pénzhányra hivatkoznak a könyvtár megoldásánál. Pedig mennyire értékes, fontos lenne gyermekeink érdekében ilyen két ember eredményes munkája nagyobb helyiségű könyvtárban.

Milyen szép lenne egy-egy irodalmi, vagy történelmi foglalkozás, szakkör, tanóra megtartása a könyvtárban.

Ők méltó hivei, dolgozói a kiművelt, olvasott, szocialista ember kialakításának, felébresztik, fejlesztik ifjúságunkban az olvasóvá nevelés, az olvasási, művelődési igény kialakítását.

Ezúton is szeretném köszönetemet, köszönetünket kifejezni nagyon értékes, nehéz, de szép munkájukért, további friss erőt, jó egészséget kívánva.

Budapest, 1975. március. 28.

Pál Dezsőné
.....
Pál Dezsőné
pedagógus
XIII/55. tanácsstag

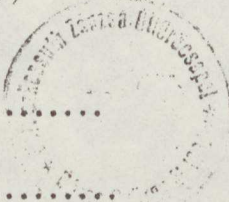
Sass Sándorné
.....
párttitkár h.

Mécses József
.....
igazgató

Stáhl Gyuláné
.....
művelődési vezető

Kiss Istvánné
.....

Pécs Károly
.....
uttörő csap. vez.

Szűcs Jánosné
.....
Kun Teréz
.....
nevelők

Mayer Adaléne
.....
SZMK. vezető

Tárgya Zsuzsanna
Sajh László

A SZAKFELÜGYELET HÍREI

Terveinknek megfelelően folyik a XIII. kerületi közművelődési könyvtárak szakfelügyeleti vizsgálata. A Láng Gépgyár könyvtárának vizsgálata befejeződött, s készül a beszámoló jelentés. Közeledik a befejezéshez a Magyar Hajó és Darugyár könyvtárának általános vizsgálata is. A tanácsi hálózatból a 7-es könyvtár általános vizsgálatát végezték el a módszertani munkatársak. E három könyvtárról egyedi jelentés készül, amelyet a könyvtárak munkatársaival, a helyi vezetőkkel, valamint a hálózati központok vezetőivel közösen vitatunk meg. E tárgyalások után állítjuk össze a kerület könyvtárügyéről szóló összefoglaló jelentésünket. Ezt a kerületi vezetők elé terjesztjük abból a célból is, hogy hozzájáruljunk e jelentős

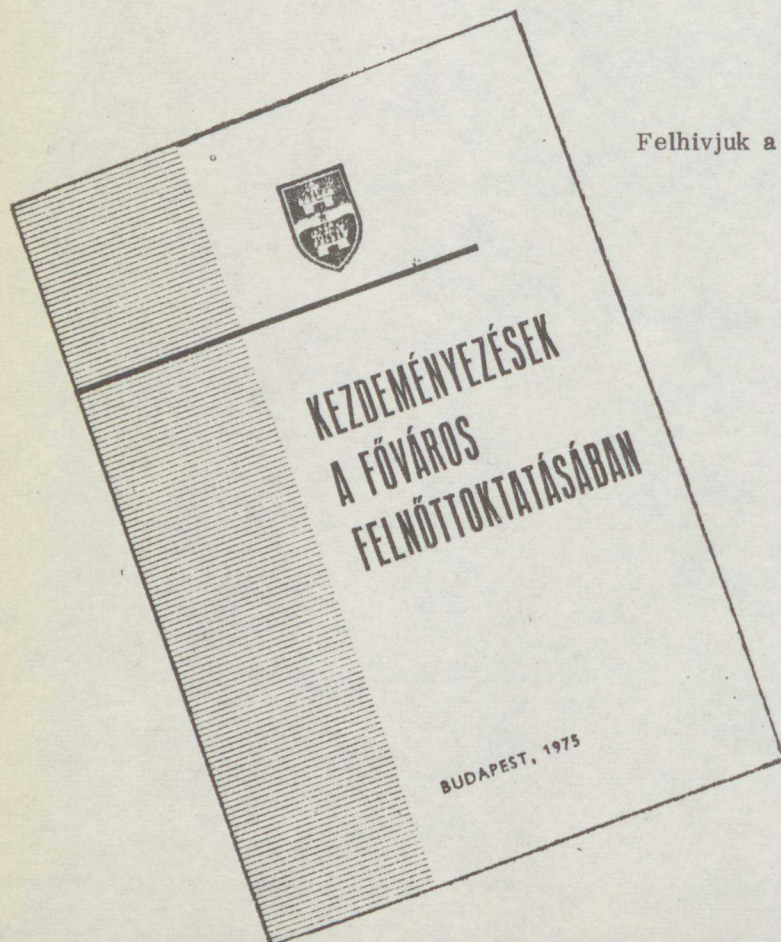
munkáskörület könyvtári ellátásának javítására irányuló döntések előkészítéséhez.

xxx

Helyszini vizsgálat volt az elmúlt időszakban a Chinoin Gyógyszergyár könyvtárában.

xxx

A Könyvtáros 7. számában a fővárosi könyvtári szakfelügyelet címmel megjelent Kiss Lajos - Pásztor Eta írása, melyben áttekintést adnak a szakfelügyeleti ellátás formáiról, az eddig végzett munkáról, többek között a nagyjelentőségű "olvasásszóródás" vizsgálatról, az eredményes vizsgálati módszer kialakításáról és a további tervekről.

Felhívjuk a figyelmet az alábbi kiadványra:

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR OKTATÁSI ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI
TERVE 1975/1976

Az 1975/76-os oktatási évadban az alábbi oktatási formákban szereznek szakmai képzést, illetve továbbképzést a könyvtár dolgozói.

I. ÁLLAMI OKTATÁS

Alapfoku szaktanfolyamot indítunk az új munkatársaknak

Középfoku képzés

A KMK középfoku társadalomtudományi szaktanfolyamot végzi 29 munkatárs

Debreceni Tanítóképző népműv.-könyvtárszak kihelyezett tagozata /Tárogató-ut/ 11 munkatárs

Szombathelyi Tanítóképző levelező, népművelés-könyvtárszak 1 munkatárs

Középfoku államháztartási tanfolyam /1 éves/ 2 munkatárs

Közgazdasági technikum 1 munkatárs

Gimnázium 3 munkatárs

Nyomdaipari szakközépiskola 1 munkatárs

Egyéb középfoku szakosító /1-3 év/ (gazdasági) 6 munkatárs

Felsőfoku képzés

ELTE magyar-könyvtár, történelem-könyvtár szakot végzi 8 munkatárs

1975/76-tól javasolt 20 munkatárs

3 éves könyvtáros kiegészítőre javasolt 2 munkatárs

Az ELTE esti tanfolyamán szociológiai szakot végez 1 munkatárs

ELTE 2 éves szociológia kiegészítőre javasolt 2 munkatárs

Tudományos szocializmusra javasolt 1 munkatárs

Szombathelyi Tanárképző Főiskola /kieg.mag./ 2 munkatárs

Az Egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Tárogató-uti kihelyezett könyvtár-pedagógia szakra javasolt 16 munkatárs

3 1/2 éves mérlegképes tanfolyamra jár 1 munkatárs

A KMK egyéves vezetőképző tanfolyamát végzi 4 munkatárs

Az MSZMP Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetemét végzi 15 munkatárs

1975/76-tól szakosítóra javasoltak száma 5 munkatárs

Speciális kollegiumra javasoltak száma 17 munkatárs

Az intenzív nyelvtanfolyamra való küldésnél figyelembe vesszük a munkakör ellátásához szükséges nyelvtudás megszerzését és a lehetőség keretén belül küldünk munkatársakat a tanfolyamra.

A könyvtártechnikusi tanfolyam résztvevőinek az általános tudnivalókról eligazítást tartunk.
Az 1975/76-os tanévben az ELTE-re javasoltaknak előkészítőt szerveztünk.
Az év elején képesítőző könyvtárosokkal csoportos beszélgetéseket szerveztünk.

II. KÖZÖS MŰVELŐDÉSI ELŐADÁSOK

A közművelődés egysége

A közigazgatási reform

Nemzeti önismeret - nemzeti öntudat

III. SPECIÁLIS TOVÁBBKÉPZÉSI FELADATOK

Vezetői ismeretek

A káder- és személyzeti munka

A modern könyvtárépítés alapelvei

Nyelvtanfolyam

A TIT szervezésében német és angol nyelvtanfolyamot indítunk.

Időszerű kérdések /raktárkezelők részére/

O l v a s ó s z o l g á l a t i O s z t á l y

Előadás

- Az egységes társadalomtudományi információs rendszer helyzete és feladatai.
- A központi címjegyzék /OSZK/ szerepe a szakirodalmi tájékoztatásban.

Könyvismertetések

- Ajánló bibliográfiák /hasznos kiadványok szemléje/
- Művészeti tájékoztató eszközeink.
- Életrajzi lexikonjaink, who's who jellegű kiadványok
- A Szűry és a Ballagi gyűjtemény.

Szakirodalmi szemle

A szakmai érdeklődés felkeltésére, a szakma időszerű kérdéseiről, hazai és külföldi szakcikkek és könyvek ismertetése. /2 alkalommal/

Alapfoku tanfolyamon részt vett új központi munkatársak bevezetése az Olvasószolgálati Osztály munkájába,

Tapasztalatcserén vesznek részt a feldolgozó osztállyal együttesen Miskolcon, Szombathelyen, Békéscsabán, valamint az Országgyűlési Könyvtárban és a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtárában.

B u d a p e s t - g y ű j t e m é n y

Előadás

Kortárs urbanisztikai szakemberek előadása Budapest távlati fejlesztéséről.

Állományismeret

- Az osztály belső előadókkal új könyvismereti előadássorozatot indít neves szakírók könyv- és életművének feldolgozására. Az ismertetőik felölelik a hasonló témában dolgozó más szerzők műveit és munkásságát is. Az összegyűjtött anyagról az előadók esetenként bibliográfiákat és publikálható tanulmányokat készítenek. Az alábbi szakírók művei kerülnek feldolgozásra: Fényes Elek, Hunfalvi János, Miller Jakab Ferdinánd, Schams Ferenc, Schoen Arnold.
- Budapest-gyűjtemény új szerzeményei. Negyedévenkénti beszámoló.

Feldolgozó munka

Egy - később meghatározandó - havi folyóirat szemlélésének, feldolgozásának elemzése.

Tájékoztató munka

- A referenzs-naplóban szereplő fontosabb kérdések irodalmát az osztály valamennyi dolgozója irodalomgyűjtéssel megválaszolja. Az így összeállított forrásanyag /kis bibliográfia/ ismertetése, értékelése, megvitatása, a tájékoztató tevékenység színvonalának emelése s a tájékoztatói gyakorlat javítása érdekében.
- Compasok, címtárak, telefonkönyvek és más címeket hordozó irodalom a Budapest-gyűjteményben. Jelentőségük a tájékoztató munkában.

Tapasztalatsere

- Látogatást szervezünk a Fővárosi Levéltár megtekintésére az együttműködés fejlesztése érdekében.
- Tanulmányi kirándulást szervezünk Pécsre.

S z e r z e m é n y e z é s i é s F e l d o l g o z ó O s z t á l y

Az osztály munkatársainak jelentős része szervezett oktatásban, vagy önképzés formájában idegen nyelvet tanul.

Csoportonként rendszeresen ismertetik a feldolgozó munkával kapcsolatos állásfoglalásokat, illetve az elfogadott szabványmódosításokat.

A szakirodalom rendszeres tanulmányozása szintén csoporton belül történik.

Tapasztalatsere

Klinda Mária beszámol olaszországi tanulmányutjáról.

A zenei könyvtár munkatársaival együtt a megyei könyvtárak feldolgozó munkáját, fonotékát, illetve a könyvtár gépesítését tanulmányozzák. (Miskolc, Szombathely, Békéscsaba.)

B i b l i o g r á f i a i O s z t á l y

Tapasztalatsere

Az osztály munkatársai meglátogatják: az OSZK, a Petőfi Irodalmi Múzeum, az Irodalomtudományi Intézet, a Politikai Főiskola, a Hajdu-Bihar megyei könyvtár és a Vas megyei könyvtár bibliográfiai részlegeit.

Az év során két alkalommal ismertetik az országban megjelent bibliográfiákat.

S z o c i o l ó g i a i é s D o k u m e n t á c i ó s O s z t á l y

Az osztály gondozásában megjelenő periodikák, bibliográfiák megvitatása, esetenként külső szakemberek bevonásával.

Szociológiai referenz művek ismertetése.

Z e n e i k ö n y v t á r

Uj szerzemények és referenz könyvek rendszeres ismertetése, kották, művek analitikus feltárási munkájából adódó elvi kérdések megvitatása.

P r o p a g a n d a O s z t á l y

Az osztály dolgozói számára az alábbi foglalkozásokat tartjuk:

- Könyvtár és könyv népszerűsítés, olvasópropaganda, reklám /4 részben/
- Könyvtári kiadványok tervezése, szerkesztése, előkészítése. /Feltételek és követelmények/ /2 részben/
- Munkánk eredményeinek kritikája. /Kiállítás-kritika, Eseménynaptár, kiállítási anyag megvitatása, kiadványok bírálata./ /1 foglalkozás/

A kerületi könyvtárak dolgozói számára:

- Módszertani bemutató: Feltételek és eszközök a kerületi könyvtárak szemléltető propagandájához. /Ismertetés és bemutató/
- 5 könyvtárban helyszíni vita és tapasztalatcsere a könyvtár propagandamunkájáról.

G a z d a s á g i F ő o s z t á l y

- SZOT Társ. bizt. Főigazg. által rendezett szakmai előadások
- Munkaügyi továbbképzés
- Gépkocsi vezetők és előadók részére rendezett időszertű szakmai tájékoztatás
- A Fővárosi Tanács által rendezett előadások különböző gazdasági témákról.

H á l ó z a t i é s M ó d s z e r t a n i O s z t á l y

Előadás

Az osztály dolgozói részére.

- Szakfelügyeleti irányítás, ellenőrzés.

Könyvismertetés

- Legújabb kézikönyvek és módszertani segédeszközök.

K e r ü l e t i k ö n y v t á r h á l ó z a t

Szakmai viták /könyvtárvezetők részére/

- A kezelési szabályzatról
- A munkaszervezés különböző kérdéseiről /csoportos könyvtárvezetői értekezlet/
- A nagy könyvtárak gyűjtőkörének szabályzatáról /6-8 nagy könyvtár vezetőjével/

- Pedagógiai módszerek a könyvtárhasználat tanításában /Gyermekkönyvtár és részlegvezetők számára./

Tájékoztató könyvtárosok részére

- A TV műsorainak hatásáról a könyvtárakban.

Művelődési körök vezetőinek, ifjúsági felelősöknek

Szakmai vita

- "14-15 évesek a könyvtárban"
/Gyermekkönyvtárosoknak és ifjúsági felelősöknek/
- Órák a könyvtárban.
- Kihasználjuk-e lehetőségeinket? /Az ifjúság kulturális neveléséről/

Előadások /könyvtárvezetők, tájékoztató könyvtárosok részére/

- Pszichológiai előadás az egyéni foglalkozás segítésére.
- Helytörténeti gyűjtés a kerületi könyvtárakban.

Gyermekkönyvtárosok részére ~~***~~

Előadás

- Olvasószolgálati módszerek a gyermekkönyvtárban.
- Az irodalom világnézet formáló szerepe.
- A gyermekirodalom kritikai áttekintése.

~~***~~

Gyermekkönyvtári könyvbarát körök vezetőinek

- Bemutató foglalkozások és tapasztalatszerések /több esetben/

Könyv és irodalomismereti előadássorozat /felnőtt és gyermekkönyvtárosok részére/

- Latin-Amerika irodalma
- Realizmus a modern képzőművészetben
- Ujabb valláskritikai irodalom
- Az öröklődés kérdései
- Gazdaságpolitikai előadás

Könyvismertetések

- Szervezzük és látogatjuk a kerületi könyvtárakban a könyvismertetéseket. Ezek jó tapasztalatait publikáljuk.

Könyvkiadók és könyvtárosok találkozója

- Medicina Könyvkiadó
- Kossuth Könyvkiadó
- Zenemű Kiadó

Ünnepi könyvheti bemutató

Tapasztalatcserék /Művelődési körök vezetői részére/

- Általános iskolák könyvtárosai és gyermekkönyvtárosok találkozási kerületenként.
- Találkozás középiskolai könyvtárosokkal kerületenként.

Tovább szervezzük kerületenként az iskolai könyvtárosokkal való találkozásokat.

Központi és hálózati könyvtárosok tapasztalatcseréje

- A zenei könyvtár állományáról és szolgáltatásairól /zenei és kerületi könyvtárosok között/.

Hálózaton belüli könyvtárlátogatás

- A 35-ös, soroksári könyvtár fonotékájának bemutatása,
- a 12-es, kőbányai könyvtár szakosított olvasótermének bemutatása, az itt folyó tájékoztató munka ismertetése.

Vidéki tapasztalatcserék

- A könyvtár képviselőiben ezeken a tapasztalatcseréken részt vesznek a könyvtár vezető szakemberein kívül a hálózat munkatársai is.
A MKE vándorgyűlésén, különböző szekcióüléseiben, és egyéb szakmai megbeszéléseken résztvevők a munkatársaknak tájékoztatást adnak /könyvtárosi magatartás, könyvtáros etika, stb./ témakörben.
- Az ifjúsági parlament határozata alapján a fiatal szakemberek részére az intézetvezetés lehetőségét nyújt a vidéki tapasztalatcseréken való részvétellel.

S z a k s z e r v e z e t i k ö n y v t á r h á l ó z a t

A Szakszervezetek Budapesti Tanácsához eljuttatjuk a tervet azzal a kéréssel, hogy jelezzék azokat a továbbképzési programokat, amelyeken részt kívánnak venni.

A SZOVJET KULTÚRA HETÉNEK PROGRAMTERVEZETE

A FSZEK HÁLÓZATÁBAN

- November 7-én a Szovjet Tudomány és Kultúra Házával közösen tartjuk, a 30. évforduló tiszteletére, a Hazafias Népfrent és más társadalmi szervek által meghirdetett "A Volgától az Elbáig" olvasó- és rejtvénypályázat záróünnepségét.
- A kerületi könyvtárak könyvek és egyéb dokumentumok felhasználásával kiállításokon népszerűsítik a Szovjetunió kulturális eredményeit.
- A 14 éven felüli olvasóknak a Szovjetunió és a Szovjet Irodalom c. folyóiratok alapján novemberbertől márciusig szellemi TOTO-t állítunk össze a folyóiratok jobb megismerése érdekében. Ez a program ugyancsak kapcsolódik a kongresszushoz is.
- Gyűjtik a Szovjetunióval kapcsolatos referenz kérdéseket.
- A gyermekkönyvtárakban két könyvről, a felnőtteknek kölcsönző könyvtárakban pedig a 30. évforduló tiszteletére meghirdetett országos "Olvasási program" szovjet könyveiről

beszélgetéseket rögzítenek.

- A gyermekek könyvbarát köreinek az SZKP XXV. kongresszusára meghirdetett "Mit tudunk a Szovjetunióról" c. verseny kulturális témáiból megtartjuk az első foglalkozásokat.
- A később kialakuló konkrét programok alapján, - megállapodás szerint - a Szovjet Tudomány és Kultúra Házába érkező írókkal és más kulturális személyiségekkel találkozót szervezünk a könyvtárakban.
- Ugyancsak a Szovjet Tudomány és Kultúra Házával felvesszük a kapcsolatot egy, a Központi Könyvtárban rendezendő kiállítás ügyében, melyet a Szovjet Kultúra Hetében nyitnánk meg és az SZKP XXV. kongresszusának időtartamáig változó anyaggal állna az olvasók rendelkezésére.
- A "TV műsoraihoz ajánljuk" c. röplapbibliográfia sorozatunkban a Szovjet Kultúra hetének egy műsorához ajánlójegyzéket készítünk.

Ülök a könyvtárban

...ülök, nézem a rendezett polcokat, az egymás mellett sorakozó könyveket. A falon egymás mellett a nagy humanisták képei. Köztük Gorkijnak a "Keserűnek" markáns, paraszti arca. Okos, sokat látott, bizakodó tekintete. Róla szól a dolgozatom, Róla: az egyik "legnagyobb". Róla, ki nemcsak a hibákat értő és érző, jobb sorsért kesergő publicista, de valódi forradalmár, igazi szocialista ember volt!

Ahogy szorgoskodnak körülöttem a könyvtár - a tudás egyszerű katonái, a könyvtárosok; segítve nekem, nekünk, hogy általuk is gyarapíthassuk kulturális ismereteinket - Rá, a "Keserűre" gondolok.

Talán él Ő a képen, talán hajdani mosolya nekünk, a könyvtárosoknak, a mának szól! Talán látja, hogy a harc melyet Ő és Ők vívtak a Nagy Októberben - ime, nem volt hiábavaló fáradozás, nem volt egyszerű, szűk ha-

tárok közé szorított nemzeti ügy, hanem az egész emberiséget felrázó, csodálatos, szent ügyé vált!

Ezekre kell gondolnom most, és itt - a könyvtárban.

SZAKMÁNDI LÁSZLÓ

Sok szó esett már a könyvtári órák praktikus hasznáról. Arról, milyen segítséget nyújt a fiataloknak és a munka után iskolába járó fel-

nőtteknek a tanulásban. Ezuttal a tárgyilagos hangtól eltérünk és a Mester utcai Dolgozók Általános Iskolája egyik irodalomórájáról - a 39-es Boráros téri könyvtárban - ujszerűen adunk hírt. Egy, a nyolcadik osztályt most végző művezető reflexióit közöljük, azokat a hirtelen támadt, spontán gondolatokat, érzelmeket, amelyeket egy könyvtárban töltött délután kiválthat.

FOLYÓIRATFELELŐSÖK TANÁCSKOZÁSA

A Hálózati és Módszertani Osztály szervezésében 1975. április 23-án a kerületi könyvtárak vezetői és folyóirat-felelősei megvitaták a periodikákkal kapcsolatos tennivalókat.

Bende Magdolna vitaindítójában beszámolt arról, hogy a kerületi könyvtárakba 186 bel- és 25 féle külföldi folyóirat, hirtlap, napilap és egyéb periodika jár. Ez átlagosan 70-80 folyóiratot jelent könyvtáranként. A lapok többsége alap- és középszintű, elenyésző a tudományos periodikák száma. A hazai folyóiratok közül pl. 26,8 % társadalomtudományi, 11 % technikai, 8 % irodalmi, 5,4 % természettudományi és 4,8 % könyvtári témájú.

Említette, hogy a Folyóiratok Repertóriumát a jelenleginél több könyvtárba kell megrendelni, mert az analitikus katalógusok építéséhez és a folyóiratok cikkanyagának megismeréséhez jelentős segítséget nyújt. Felhívta a figyelmet a központ által tíz éve szerkesztett irodalmi analitikus- és az egy éve megjelenő társadalomtudományi analitikus katalógusra. A tervekben szerepel a természet-

tudományi folyóiratok, hetilapok cikkeinek feltárása is.

A műszaki részlegekkel rendelkező 12-es, 25-ös, 28-as kerületi könyvtár 6 folyóirat jelentős cikkeiből közösen állít össze katalógust. Egy-egy könyvtár 2 folyóiratot dolgoz fel. Az anyagot egymás között cserélik.

Az állomány gyarapításához segítséget nyújt a HMO gondozásában megjelenő kül- és bel- földi folyóiratok jegyzéke.

A folyóiratgyűjtemény kialakításának két oldala van: 1. tartalmi; 2. anyagi. A tartalmi oldalt az olvasói igények, a közművelődés irányelvei, a kerület jellege stb. határozza meg. Az anyagi oldalt a könyvtár nagysága és a periodikák viszonylag magas ára.

Az állomány feltárásán kívül lényeges szempont nyilvántartásuk és a köttetésük. A folyóiratok és napilapok nyilvántartására legalkalmasabb az ÁKV-tól olcsón beszerezhető kardexlapok.

Fontos, hogy az olvasók hozzáférjenek a folyóiratokhoz, s ezáltal friss információhoz jussanak. A periodikák jelentősége egyre foko-

zódik, mert az egyes témák, tudományos- és politikai kérdések hónapok, esetleg évek múltán látnak könyvalakban napvilágot.

Sajnos, a helybenolvasási lehetőségek a hálózat könyvtáraiban általában kedvezőtlenek. Viszont mindenképpen olvassuk azokat, a jelentősebbeket szerezzük be több példányban, hogy az olvasók kikölcsönözhessek.

A vitaindító hangsúlyozta a forgalom mérésének jelentőségét, mert ez fényt derít a szolgáltatás eredményeire, hibáira. A kérdőíves felmérések több szempontot rögzítenek egyszerre. Ezek felhasználhatók lehetnek egy szerkesztő-olvasó találkozón.

Végezetül az előadó röviden ismertette az újonnan megjelent: Szabadidő, Szputnyik, Szovjet Irodalom c. folyóiratokat.

Az előadást vita követte, melyen többek között felszólalt Forgács Tiborné a 44-es könyvtár vezetője. Gyermekkorban kell elkezdni a folyóirat olvasását. Ebben summázhatnánk felszólalásának lényegét.

Kuli Ágota a 45-ös könyvtár vezetője be-

számolt arról, hogy sajnos az iskolákban nem hívják fel a tanulók figyelmét a periodikák olvasásának szükségességére. A könyvtárak Művelődési körei sokat tehetnének e téren folyóirat-olvasó versenyek, vetélkedők formájában.

Az előadás és a vita feltárta a folyóiratokkal kapcsolatos tennivalókat, eredményeket és problémákat, így a szakmai konzultáció hasznosnak bizonyult.

BIRÓ FERENC

a 12-es könyvtár folyóirat fe-
lelőse

Szerk. megj.

A hálózat lehetőségeit meghaladó igényekkel a központ folyóirattermébe irányíthatják a könyvtárosok az olvasókat.

A központ folyóiratainak jegyzéke az Év-könyvben található, az 1972-73-as jegyzékből különlenyomat is fog készülni.

A TERMÉSZETTUDOMÁNYOS ÉS MŰSZAKI IRODALOM

NÉPSZERŰSÍTÉSE A MŰSZAKI RÉSZLEGEKBEN

Minden kerületi könyvtárnak egyik feladata az ismeretterjesztő művek -gondolok most elsősorban a természettudományos és műszaki irodalomra- propagálása. E munka fokozottabb mértékben vonatkozik a három műszaki részlegre, ahol a jóval nagyobb természettudományi és műszaki állomány erre sokkal több és bővebb alkalmat kínál.

Az óriási méretű természettudományos és

technikai haladás valósággal belerobbant az emberiség életébe az utóbbi évtizedek alatt. Ez az un. tudományos-technikai forradalom társadalmi folyamat, amely a termelésből átsugárzik a mindennapi élet valamennyi területére, valóságos "technikai környezetet" teremtve körülöttünk. Ennélfogva kihat a művelődésre, így az oktatásra és a közművelődés egész rendszerére is. Alapvetően átformálja tartalmilag

a korszerű művelődést, amely ilyen viszonyok között nem szűkülhet le többé a hagyományos humán műveltségre, hanem bővülnie kell a korszerű műszaki és természettudományos műveltséggel.

A változó körülmények készítetnek bennünket arra, hogy a természettudományok és a műszaki irodalom népszerűsítésében, a tájékoztatásban keressük állandóan az újabbat, a mindenkori célnak legmegfelelőbbet. Legyenek módszereink olyanok, melyekkel a könyvtáros az érdeklődő olvasót minden esetben úgy igazíthassa utba, hogy az általa tanulmányozni kívánt kérdés megértéséhez a legegyszerűbb uton és módon jusson el, a nem érdeklődő olvasónak pedig sikerüljön a figyelmét felkelteni a természettudományok és a technika iránt. Ugy is mondhatjuk, hogy tájékoztatásunknak kettős célja van:

a/ a szakemberek képzésének és továbbképzésének elősegítése,

b/ a nem szakemberek természettudományos és műszaki műveltségi szintjének emelése.

Az eredményes munka érdekében a következő eszközöket, módszereket alkalmazzuk:

1./ Kiállítások.

A/ A legújabb szakkönyvek borítólapjaiból, rövid tartalmi ismertetésekkel készülő kiállítási táblák, melyek a műszaki részlegekben vannak elhelyezve.

B/ Könyvkiállítások. Egy-egy rendezvény témájához kapcsolódó könyvek külön polcon és tárlóban.

Nagyobb könyvkiállítást a műszaki részlegek a "Műszaki Könyvnapok" alkalmából rendeznek. Különösen ez a kiállítás hatásos, mert bemutatja egész technikai fejlődésünk irányvonalát és sokoldalúságát, a különböző könyvkiadóknak a műszaki színvonal emelése, a terme-

lés segítése érdekében kifejtett törekvéseit. Ezt a kiállítást általában egy előadás nyitja meg, amelyet a hallgatóság hozzászólásai, kívánságai követnek. E vélemények a kiadók számára is nagyon hasznosak, hiszen az olvasók érdeklődési körét jelzik.

2./ Szocialista szerződések a szakmunkásképző intézetekkel. Szocialista szerződést sok könyvtárunk köt a kerületükben levő szakmunkásképző intézetekkel. A szerződések célja, hogy közelebb hozzák az ifjúságokat a könyvtárhoz és műveltségüket továbbfejlesszék.

A műszaki részlegekkel rendelkező könyvtárak a szakmai továbbképzéshez a különböző iparágak új szakirodalmának bemutatásával, megkedveltetésével is hozzájárulnak. Ennek elérésére a könyvtárban többféle szakmai foglalkozás megrendezésére kerül sor, melyeknek egyik változata volt a "Könyvtári-műszaki-matematikai" vetélkedő sorozat. A gyermekek megismerkedtek a műszaki kézikönyvekkel, a katalógusokkal; iskolai tanulmányaikat bővítették, elmélyítették a különböző feladatok. /Matematikai, géprajzi szerkesztési és technológiai feladatok./ Tudatosítottuk a szakmunkásjelöltekben azt, hogy a mai technikai fejlődés mellett csak állandó továbbképzéssel, tanulással lehet valaki jó szakember, az iskolában szerzett tudás nem elég egy életre.

3./ Katalógusok. Nagyon fontos a katalógusokban a helyes feltárás, amely szükségessé teszi a természettudományi és műszaki irodalom további bontását a katalógusokban. Az új fogalmak özönével csak úgy tudunk megbirkózni, ha minél hamarabb reagálunk azokra katalógusunk bontásával, finomításával. A szakkatalógusban végrehajtott munkával egyidőben a műszaki tárgyszó-katalógus tárgyszavait is ellenőriznünk kell. A műszaki részlegek tárgyszóka-

talógusa lényegesen több tárgyszót tartalmaz, mint a műszaki részlegekkel nem rendelkező könyvtáraké. Meg kell említenem azt, hogy nem elegendő az új tárgyszavak felvétele. Az újak beépítése a régiék módosítását vonhatja maga után. Nemcsak a műszaki részlegek, hanem a hálózat minden más könyvtárában található tárgyszókatalógus is javításra szorul, mert a néhány évvel ezelőtti felvett tárgyszavak egy része elavult, egy részének bokrosításra van szüksége, vannak olyanok is, melyeknek változtatása az anyag átrendezésével jár. A munka megéri azonban a fáradságot, mert az olvasók kedvelik a tárgyszókatalógust, könnyen eligazodnak abban.

A természettudományi és műszaki irodalom népszerűsítésében, a tájékoztató munkában újabb lépést jelent a műszaki részlegek viszonylag új katalógusfajtája: a műszaki folyóiratcikk katalógus, mely hat műszaki folyóirat analitikus feltárása 1972-től kezdődően.

Ugy gondolom, a jövőben ki kell egészíteni ezt a katalógust egy-két olyan már meglévő tárgyszóhoz kapcsolódó cikkel, amelyet más folyóirat közöl és könyvben még nem található témát fejteget. Pl. a "Technikai érdekességek" füzeteinek elektronika, gépjármű és fényképezésről szóló cikkei, a "Rádiótechnika évkönyve" közleményei. Ez persze a műszaki könyvtáros számára többletmunkával jár, de egyre inkább elengedhetetlen feltétel a műszaki folyóiratok alapos áttekintése a jobb tájékoztatás érdekében. Minthogy azonban a cédula-sokszorosítás problémája pillanatnyilag megoldatlan és a folyóiratcikk katalógus egységes ugysem lehet, mert a helyi igényekhez kell alkalmazkodnia/ úgy vélem, hogy elegendő, ha az előbb említett cédulákból a műszaki könyvtáros csak a saját katalógusában helyez el egy cédulát.

4./ Az idegen nyelvű természettudományi és műszaki irodalom iránt is

fokozódik az olvasók igénye. Egyrészt azért, mert magyarul még nem került kiadásra hasonló könyv, másrészt az idegen nyelv gyakorlását, nyelvtudásának elmélyítését is kívánja ezáltal elérni a szakember, az egyetemi hallgató, de nagyon sok középiskolai tanuló is.

5./ Az iskolákkal való kapcsolat útján jönnek létre a csoportos könyvtárlátogatások. Ilyenkor szinte kiselőadás keretében mutatjuk be műszaki részlegeinket. A szakközépiskolásoknak és szakmunkástanulóknak a tananyagukhoz kapcsolódó szakanyagot részletesebben ismertetjük.

6./ A jövőben a szocialista brigádok szakmai műveltségének emeléséhez, továbbképzésükhöz szeretnénk hozzájárulni oly módon, hogy többször szervezünk részükre könyvtárlátogatást és időnként tájékoztatjuk őket ujonnan beszerzett természettudományos és műszaki könyveinkről.

7./ A kapcsolat kiépítése a kerületek egyik nagyüzemének műszaki könyvtárával fontos, többek között a könyvtárközi kölcsönzés szempontjából. A műszaki részlegek rövid úton jutnak szakkönyvtári anyaghoz, az üzemi műszaki könyvtáraknak pedig a műszaki részlegek tudnak olyan szakterületről irrodalmat adni, melyek nem tartoznak szorosan a vállalat profiljába.

Az eddigiekben igyekeztem röviden vázolni, hogy a műszaki részlegek mit tesznek jelenleg és mit tehetnek a közeljövőben a természettudományi és műszaki irodalom népszerűsítéséért, figyelembe véve azt, hogy államunknak sokoldaluan képzett, teljesértékű egyénekre van szüksége, azaz a társadalom, a technika fejlődése felvetette igények szerint, a műveltségüket, a természettudományos és műszaki ismereteiket is állandóan növelik.

Tanfolyam pedagógus-könyvtárosaink részére

A könyvtáros munkája végső célját tekintve a pedagóguséval megegyezik: minél nagyobb műveltséggel rendelkező, minél több tárgyi, szakmai ismerettel bíró ember legyen társadalmunkban.

Külső körülményekben, módszerekben eltérő egymástól a két munkaterület, de számos hasonlósága miatt természetes folyamatnak tekintjük, hogy a pedagógusok közül többen a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár hálózatában mint könyvtárosok folytatják "népművelő" tevékenységüket.

Központunk figyelemmel kíséri ezt az időnkénti átirányítódást. A Hálózati és Módszertani Osztály a nem könyvtárszakot végzett diplomás munkatársak részére tanfolyamot szervezett, hogy minél hamarabb megismerkedjenek a speciális könyvtárosi eszközökkel, módszerekkel. Szabóné Richlich Ilona állította össze a tanfolyam anyagát és fogta össze a kis csoportot.

A tematika összeállításánál valószínűleg az lehetett a legnagyobb gond, hogyan lehet összesűriteni hat alkalomra a sok fontos közül a legfontosabbakat, bemutatni a könyvtári tájékoztató munka legalapvetőbb területeit és eszközeit.

A könyvtárostudat kialakítását és erősítését célozták - a tájékoztatáson túlmenő előadások - a könyvtárak régmúlt és ujkori történetéről. Az egyetemes könyvtártörténet "nagy állomásairól", valamint a FSZEK történetéről és Szabó Ervin munkásságáról dr. Remete László beszélt roppant nagy tárgyi tudással és nagyon lelkesítően.

A tájékoztatás alapvető kézikönyveiről és használatukról Geréb Lászlóné, a referensz-munkáról Gál Györgyné adott a munka iránti szeretet hangján tájékoztatást. Nagy gyönyörűséggel szemléltük a központi könyvtár értékes kézikönyvállományát, kicsit fájó szívvél is, hogy mindezeknek kis részével is milyen kevés könyvtár rendelkezik. Felhívták viszont figyelmünket arra, hogy telefonon keresztül bármikor kiegészíthetjük helyi lehetőségeinket a könyvtári tájékoztatásban.

A katalógusról, címleírásról Nagy Emilné, a szisztematikus feltárás szerepéről, az ETO rendszeréről Vigh Lajosné a szakmai terület alapos ismeretével, gyakorlatával beszélt.

Nagy elismeréssel adóztunk a Központi Címjegyzékben végzett munkának, amelynek szerepét és jelentőségét Németh Mária ismertette.

Mitru Ibolya a tájékoztató munka fontos eszközeiről, a bibliográfiákról tartott előadást. A bemutatott példák segítettek felismerni a bibliográfiák szerepét és fontosságát, gyakorlati munkánkban való alkalmazásuk területeit.

Dobos Piroska előadása befejezésül szintén a könyvtártörténethez csatlakozott, címe: "A szocialista könyvtárügy uttörője" volt. Elődeink példamutatása, úgyszeretete, önzetlensége erősítést adott, hogy jobban érezzük könyvtárosi munkánk fontosságát. Utravalónak is érezhettük ezeket a szavakat: "Megtanítani az embereket a szellemi javak megszerzésére". S ez közös, azonos feladata pedagógusnak, könyvtárosnak egyaránt.

Egyik alkalommal ellátogattunk a zenei

könyvtárba. Az ügyszeretet, a hozzáértés a mostoha körülmények ellenére is igen szép, pontos és eredményes munkát tükröz. A könyvtár szolgáltatásainak ismertetése után zenehallgatással fejeztük be ezt a látogatást.

A tanfolyam végén Csernák elvtársnő is részt vett azon a megbeszélésen amelyen a tanfolyam tanulságait, a résztvevők problémáit, terveit beszéltük meg. Elmondtuk, hogy örültünk ennek a tanfolyamnak, nemcsak hasznos, de szükséges is volt, bár érthetően kevés volt az idő egy-egy témára.

Próbáltuk együtt megkeresni, hogy mi lehet az oka a fluktuációnak? Milyen anyagi, erkölcsi, munkahelyi és társadalmi feltételek lennének szükségesek ezek csökkentésére. Helyesen történik-e a pedagógusokból lett könyvtárosok foglalkoztatása, beosztása, tudásuk felhasználása a könyvtáron belül?

Beszélggettünk a kis könyvtárak mostoha körülményeik ellenére is nagy eredményt elért munkájáról, az elmúlt évtizedekben végzett "kulturmissziójáról".

Ilyen előadássorozatonál a külső feltételek sem mellékesek. Éppen ezért köszönetet mondunk a 39-es könyvtár vezetőjének és munkatársainak, hogy több ízben biztosítottak nyugodt, szép helyet részünkre.

Könyvtárunk kialakult módszerei közé tartozik a kisebb, valamilyen közös szállal összekapcsolt emberek csoportjával való külön találkozás, megbeszélés, foglalkozás. Ilyen volt ez a tanfolyam is. A befektetett munka, idő és gondosság, bizonyára sokszorosán megtérül.

DR HORVÁTH ISTVÁNNÉ

TÖRZSGÁRDA EMLÉKLAP

" - Fogadd szeretettel könyvtárunktól ezt az emléklapot öt éves tagságod emlékére!"

Ez a mondat igen gyakran hangzik el mostanában könyvtárunkban. Feltűnt, hogy milyen sok régi olvasónk van és felmerült, hogy jó lenne valahogy megjutalmazni őket. A felmérés után kiderült, hogy meglepően sok, több mint százhusz öt évnél régebbi tagunk van, köztük kettő akadt, aki tiz éves tagságot is elért.

Ennyi gyereket összehívni egy közös ünneplésre lehetetlen, ezért úgy döntöttünk, hogy egyenként adjuk át nekik szerény megemlékezésünket.

Kérésünkre a propaganda osztály izléses, szép emléklapot készített, amelyet minden gyerek né-

reszólóan kap meg. Nagy örömmel fogadják, különösen azt a szellemes ötletet, hogy az emléklap szövege szerint a könyvtár "törzsgárdatagjává" fogadtuk őket. Mindezt azért írjuk, mert úgy érezzük s úgy tapasztaltuk, hogy ez a gesztus még közelebb hozza a könyvtárhoz a gyerekeket, s nemcsak az érdekelteket, hanem többi olvasónkat is, akik tanúi a kedves jelenetnek, s ezért ajánljuk a többi könyvtárban is valami hasonló bevezetését.

GARAI ZSUZSA

37-es gyermekrészleg

Veszprémben jártunk

A központi olvasószolgálat, valamint a szerzeményezési- és feldolgozó osztály munkatársai az Eötvös Károly Megyei Könyvtár meghívására, egésznapos veszprémi tapasztalatcserén vettek részt. A tanulmányi kirándulás jól sikerült, hozzájárult ismereteink gyarapításához.

Ami a rövid hír mögött van: augusztus tizenharmadikán vonatra szálltunk, hogy megnézzük Veszprémet, azt a várost, melynek, az oklevelek tanúsága szerint már a XIII. században könyvtára volt, s ahol a középkori román, de főleg a XVII.-XVIII. századi barokk műemlékek között már-már elvész a látogató. Elvész és óhatatlanul kérdez: ez a város 1968-ban új könyvtárat kapott, ha hinni lehet a híreknek, korszerű, mai igényeket kielégítő közművelődési intézményt. Hogyan fér ez össze a majd évezredes falak idézte korok kulturájának tiszteletével? A látogató a könyvtár kapujában még hitetlenkedik, műemlék épület, nemes ivelésű ablakokkal - ez lenne a korszerűség? Néhány lépés és minden érthetővé lesz: a modern huszadik századi belsőépítészet minden rafinériáját idéző tér úgy buvik meg az évszázados falak között, hogy minden kételyünk eloszlik. Veszprém nem a régi megsemmisítésével, hanem felhasználásával teremtett ujat magának.

A könyvtár, mint valamennyi megyei könyvtár, szabadpolcos, sikeresen ötvözi az olvasá-

si és egyéb közművelődési területeket. Ötezer-hétszáz felnőtt, ezerhatszáz gyermekolvasó az idei év eddigi mérlege. A földszinti, könyvtári tagságot nem igénylő, díjtalanul igénybevehető teremben bárki leülhet, az ott található napilapokat és folyóiratokat, televíziót szabadon használhatja. Ez a könyvtár előszobája, afféle kóstoló, csalogató. Itt rendezik a Studió Veszprém kiállításait, látogatásunk ideje alatt Móré Mihály debreceni grafikusművész exlibriseivel találkoztunk. A Felolvasó Szinpad, a veszprémi színházi évaddal egyidőben, ugyanitt tartja előadásait, pódiumot teremtve a magyar és világirodalom kevésbé ismert, vagy ilyen módon jól interpretálható műveinek.

Az emelet, a tulajdonképpeni könyvtár, tágas, levegős, világos terem. Laza, áttekinthető rendben a polcok, kényelmes, jól használható kölcsönzőpult. Mindenki elfér, pedig nincsenek kevesen. A tájékoztató szolgálat munkatársai ugyancsak itt dolgoznak, könyv- és olvasóközelben. A nagyterem tulsó oldalán vannak a folyóiratok, négyszáz magyar és száz külföldi periodika sorakozik a szellemes, teraszosan kiépített üvegtárlókban. Igaz csak a legfrissebbek vannak ott, a régebbi számokat a könyvtárostól kell kérni. A folyóiratoktól balra az olvasóterem, jobbra a zenei részleg várja a látogatót. Mindkettő állománya rendkívül gazdag és sokrétű, némely kézikönyv elkelve bárme-

lyik tudományos könyvtárunk tájékoztató szobájában. A zenei részleg szolgáltatásai között szerepel nyelvleckéket tartalmazó hanglemezek magnetofonszalagra történő átjátszása, 50 Ft-os lemezenkénti árban. A tájékoztató szolgálat bárkinek rendelkezésére áll, szívesen informálnak személyesen, telefonon vagy levélben mindenkit, adatokat szolgáltatnak, kisebb irodalomjegyzéket állítanak össze - ingyen. A megyei könyvtár raktára megszivlelendően tiszta (akár a könyvtár egésze), áttekinthető, tömör. Többmázsás vaspolcok leheletkönnyen gördülnek a vezetősínen, az egész valamiféle gépházra emlékeztet. A sokszorosító kicsi, erre a célra a Vegyipari Egyetem segítségét szokták igénybe venni.

A földszinten van a tizenkétezer kötetes gyermekkönyvtár. Barátságos, az otthon légkörét idéző berendezési tárgyak, érthető, izléses eligazítók, meghitt kuckók, böngészők - és játékok: ugrókötel, labdák és így tovább.

Az Eötvös Károlyról elnevezett könyvtár tevékenyen részt vesz a megyei kulturális és művelődési életben, elsősorban a honismereti mozgalom köszönhet sokat munkájának. Továbbá: szakmai továbbképzéseket koordinál, filmet kölcsönöz, fénylyukkártyás folyóirat-katalógusa

van és feltűntetik, a fontosabb könyvek esetében, hogy melyik társintézmény rendelkezik az illető művel.

Ezután Szilasi Anna osztályvezető helyettes vezető vezetésével megismerkedtünk a város nevezetességeivel.

A délutánt a Veszprémi Vegyipari Egyetem Központi Könyvtárának megtekintésére fordítottuk. Dr. Kováts Zoltán könyvtárigazgató vezetésével egy országos tudományági szakkönyvtár sokrétű tevékenységével, szolgáltatásaival ismerkedtünk. A VVEKK harminc dolgozója rendkívül dinamikus, aktív, ütőképes szakkönyvtárat hozott létre. Sok hasznos ösztönzést nyertünk -többek közt- a reprográfiai szolgáltatások, a könyvtárközi kölcsönzés területén. Elsősorban azonban a könyvtár "olvasócentrikus, szolgáltatáscentrikus" voltát emelnénk ki. A dokumentumoknak, illetve a másolatoknak a rendelkezésre bocsátása a profeszoroktól a hallgatókig a legfőbb cél. A dokumentáció számukra csak eszköz, igaz, hogy megbecsült és elismert eszköz.

Mindent egybevetve: megérte e látogatást, köszönet érte a veszprémi kollegáknak.

AKNAY TIBOR - MÁRFFY ISTVÁN

Gyulán jártunk

Gyula, Dél-Tiszántul egyik igen vonzó, a Fehér-Kőrös partján fekvő városa. Nevezetes vára, kellemes gyógyfürdője, kulturtörténeti emlékei vonzzák a látogatókat.

Itt tartotta legutóbbi ülését az MKE Ifjúsági Könyvtáros Szekciója június 4-5-én. A Szabó Ervin Könyvtárat hatan képviselték: Gál Györgyné, Ecsedi Klára, Jakubecz Ilona, Pályi Éva, Szabó Józsefné, Tóth Sándorné. Valamennyi-

ünknek maradandó élményt adott az itt eltöltött két nap.

Az Erkel Gimnázium és szakközépiskola iskolai könyvtára biztosított helyet a szekcióülésnek, amelyet ragyogó helykihasználással, nyitott-galériás megoldással nemrég ujitottak fel. A szekció szervezeti és működési szabályzatát dr. Károlyi Ágnes ismertette az Ifjúsági Könyvtáros Szekció - vagyis az IKSZ

Elnöksége nevében. Tájékoztatóra érdemes kiemelni egy-két mondatot belőle: "A szekció biztosítja a honvédségi, az iskolai és a köznevelődési könyvtárakban, továbbá a felsőoktatási intézményekben az ifjúsággal foglalkozó könyvtárosok számára a szervezeti keretet... Az IKSZ éves munkaprogram szerint dolgozik, a tagság kezdeményezésére ajánlásokat fogalmaz meg... a szekció szakterületét érintő szakmai könyvtárügyi fejlődés érdekében." Az elnökség ezeket eljuttatja az illetékes szervekhez.

Nagyon átgondolt, rendszerezett előadást hallottunk a könyv használatáról az iskolai órákon, arról, hogyan válhat a könyv és a könyvtár az iskolai tevékenységrendszer szervező részévé. Az előadó Könyves-Tóth Lilla volt. Hangsúlyozta, hogy az ismeretsajátítási folyamatban iskolai könyvtáros - szaktanár - osztályfőnök közös munkája szükséges. Ma még a középiskolai tanterv nem ad elegendő lehetőséget a könyvtárban tartott szaktárgyi órákhoz, sokszor a tanár külön érdeklődése, erőfeszítése hoz csak eredményt. Az iskolai könyvtáros alapozó áttekintést adhat a könyvtár egészéről, a könyvek elrendezéséről, a kézi- és segédkönyvekről, valamint a katalógusrendszeréről. Erre a tudásra építve a szaktanár megtarthatja a szaktárgyi órát a könyvtárban, ahol a könyvtár a pedagógiai szintér, az eszköztár szerepét tölti be. Ezek a foglalkozások csak akkor lehetségesek, ha egy sor feltétel biztosított: pl. csoportos foglalkozásra alkalmas könyvtárhelyiség van, s a csoportmunkához szükséges alapvető kézikönyvekből megfelelő példányszám áll rendelkezésre. Jó, ha a könyvtárban tábla, epidiaszkóp stb. található. Vázolta a tananyag feldolgozásának módszereit. Azonos kérdésekre különböző ké-

zikönyvekből adható meg a válasz, így érzelhető a különbség, hogy melyik kézikönyv mire használható, mire ad feleletet. A differenciált csoportmunkáknál különböző témákat önálló eszközhasználattal oldanak meg a tanulók. Mi ez utóbbiból láttuk bemutató foglalkozást. Araczkai Pál tanár első osztályos gimnáziumi osztállyal tartott magyarórát a könyvtárban. A tanulók egyéni irodalomkutatással dolgozták fel az első osztályos irodalmi anyagot, líra, dráma, epika tárgyköri csoportosításban. Annak ellenére, hogy egyetlen alapozó, könyvtár-bemutató foglalkozáson vettek csak részt, jól eligazodtak a kézikönyvek, a betűrendbe és szakrendbe csoportosított könyvek világában. Könyves-Tóth Lilla előadása végén felhívta figyelmünket egy készülő kiadványra: a Magyar Akadémiai Kiadó gondozásában jelenik meg Nagy Attilának a József Attila gimnáziumban végzett 4 éves kísérleti munkáját összefoglaló műve.

A hozzászólásokban elhangzott, hogy a felmerülő problémák többsége csak részben tantervi kérdés, ma még inkább szemléleti, s hogy milyen hasznos lenne egy tantárgyi katalógusrendszer folyamatos megjelentetése, amelyben szerepelne könyv, folyóiratcikk, magnó, lemezcím stb.

A kétnapos utunk bővelkedett könyvtárlátogatásokban. Megnéztük az 54.000 kötetes Gyulai Városi Könyvtárat, amely ifjúsági, felnőtt és zenei szolgáltatásaival jelentékeny szerepet tölt be a város kulturális életében. Meglátogattuk a román iskolai könyvtárat is.

Szabad időnkben dr. Ceglédi Imre szakfelügyelő kalauzolásával ismerkedtünk Gyula kulturtörténeti nevezetességeivel. Gyulán született Erkel Ferenc - jártunk a Muzeumban - innen származik a világhírű német festő és

grafikusművész Dürer Albert családja; hosszabb időn át dolgozott itt Bartók Béla a környék népdalait kutatva.

A Körös partján elterülő, 34 hektáros, természetvédelem alatt álló ősparkban kiépített Várfürdő a környék legnépszerűbb idegenforgalmi célpontjai közé tartozik. Mi fájó szívvel csak megcsodáltuk, a rossz idő mindenkinek elvette kedvét a fürdőzéstől. Kárpótlá-

sul Ceglédi kolléga kíséretében egy egész délutánt töltöttünk Békéscsabán. Megnéztük a Megyei Könyvtárat, amely már kinőtte önmagát, de a helykihasználásra nagyon alkalmas galériarendszere és a zenei részlege ma is figyelemre méltó. A Munkácsy Múzeum megtekintése és egy kis pihenő után mondtunk búcsút Békés megyének és a kedves vendéglátóknak.

TÓTH SÁNDORNÉ

A MKE gyermekszekciójának ülése Salgótarjában

A hegyek koszoruzta Salgótarján barátságos napsütéssel fogadta az 1975. május 27-én odaérkező 85 gyermekkönyvtárost, akik az ország különböző részeiből gyűltek össze. Hálózatunkból hatan élvezhették az okosan bonyolított programokat. Külön köszönet az események gördülékenységét biztosító jó szervezésért a salgótarjániaknak!

Az első nap két előadást hallgathattunk, a másodikon két foglalkozást néztünk, illetve vitattunk meg. Az előadások a könyvtárban tartandó és tartandó foglalkozásokhoz adtak pedagógiai, módszertani összefoglalót.

Katsányi Sándor az Órák a könyvtárban c. kiadvány kapcsán beszélt ezeknek a speciális, meghatározott keretek közt mozgó, mégis határtalan lehetőséget kínáló foglalkozásoknak a fajtáiról, módszereiről. Hangsúlyozta: rendkívül fontos a gyerekek aktivitásának felkeltése,

A kérdésre, hogy ki tartsa az órákat, a válasza: az, aki szívesen, örömmel és jól tudja csinálni. /Természetesen a tárgyi tudás birtokában./

A nap másik előadója Vargha Balázs volt. két, stílusában különböző előadó gondolatai zecsengtek. Vargha Balázs a csoportos

foglalkozásokról szólva a tudományok közötti összefüggések felismerésére és felismertetésére, a komplex foglalkozások fontosságára hívta fel a figyelmet. Említette a Nyelv-zene-matematika c. kiadványt, amely jövőre a Minervánál jelenik meg. A gyerekeknek íródó könyv azokkal a jelenségekkel foglalkozik, amelyek mindhárom tárgyban közösek: ritmus, egyensúly, párhuzam, stb. A sok feladatot tartalmazó könyv igen hasznos lesz. Kiemelte, hogy kis létszámú csoporttal a legcélravezetőbb a munka. Így érhető el, hogy a könyvtáros a gyerekekben rejlő képességeket felismeri és "munkába állítsa", s a gyerek már a tervnek, az előkészítésnek is részese legyen..

Sok Nógrád megyei nevezetességet láttunk az első nap délutánján. Jártunk Benczur Gyula egykori-, ma Szabó István faszobrász műtermében, akinek műveiből többek közt a környező palóc községek fejviseleteit is megismerhetjük.

Szécsényben a Forgách kastély muzeumában két értékes ősnymtatványt láttunk. Az egyik A Cicero kódex, a másik egy 1485 március 28-án nyomtatott gyógynövénykönyv a Herbarium. 442 növény tudományos leírását és azok

gyógyhatásait tartalmazza. Érdekes volt bepil-
lantani a Szécsényi Hírlap 1909. február 19-i
számába is: "Pedig, hogy Amerika se fölig
tejföl, azt a még mindig nagy számban haza-
jövő magyarok beszélik."

A következő állomás Hollókő volt. Mire oda-
értünk, a Nap vörös korongja a vár fölött ép-
pen lebukni készült.

A második napon azonos időben zajlott a
két bemutató foglalkozás. Persik György né
/Salgótarján/ helytörténeti, Tóth Gyuláné
/Miskolc/ Mátyás király c. meseosztócska
foglalkozást vezetett. /Én az utóbbin voltam./
Ezt, a Magyarországon Szász Eta által megho-
nosított foglalkozástípust Tóthné a mai könyv-
tári követelményekhez és saját izléséhez illő-
en folyamatosan alakítja. Az idegenben ismer-
etlen gyerekekkel tartott foglalkozás ragyogó-
an sikerült. Elnagyolt vázlat a következő:

1./ A könyvtáros a Mátyás király juhászát me-
séli meseosztócska figurákkal, /amelyeket a
képzőművész hajlammal megáldott Tóthné maga
készít!/
2./ egy jelentkező gyerek ujramesél, a többi
a figuramozgató,
3./ végül a mesében felmerülő személyekhez,
fogalmakhoz kapcsolódó anyag után kutatnak a
gyerekek a könyvekben.

Tóthné jó példát nyújtott a gyerekeknek /és
könyvtárosoknak/, hogyan kell "Helyesen, szé-
pen magyarul" beszélnünk. Szép szövegmondása
az ujramesélő kislányt is úgy megbabonázta,
hogy szinte ugyanazokat a hangsúlyokat használ-
ta, mint ő. Figyelmeztető ez mindnyájunknak;
hiszen a jó megfigyelőképességű gyerek a rossz
stilust is hasonló pontossággal "másolná".

Ma, az iskolák nyitottabbá válásakor meg-
nőtt a könyvtári foglalkozások szerepe. Igen
hasznos, ha egy-egy ilyen szakmai eszmecsé-
rén a könyvtáros igazolva láthatja addigi tevé-
kenységének helyességét, vagy új szempontokat
fedezhet föl. Egy-egy új gondolat ugyanis a jó
gondolatok lavináját indíthatja el.

FRIEDRICH LAJOSNÉ

Kühne Enikő

Tanulmányúton Olaszországban

Másfél évvel ezelőtt kaptam meg az első,
bár még nem végleges értesítést arról, hogy
háromhónapos olaszországi ösztöndijas tanul-
mányutra jelöltek. A hír régi vágyam teljesü-
lését, első olaszországi utamat jelentette,
mégis, az öröm és meglepetés érzelmeibe a
nagy feladattól való félelem is vegyült. Aggo-
dalmamat fokozták az ideai akadémiai év külön-
leges nehézségeiről szóló hírek, melyek sze-
rint a Római Magyar Intézetben folyó nagyszá-
bású átalakítási munkálatok miatt az ezévi
római ösztöndijasokat valószínűleg nem tudják
a Via Giulia patinás épületében elhelyezni.

Az értesítésről a megvalósulásig egy év telt
el, tervezgetésekkel, munkatervek és módosi-
tások elkészítésével, s reménykedéssel, hogy
talán az olasz építőipar gyorsabb a magyar-
nál. /Nem bizonyult gyorsabbnak! A jövő évi
ösztöndijasokat is az Akadémián kívül helye-
zik el./ Végül március 10-én eljött az indulás
napja, s a kollegák őszinte megkönnyebbülé-
ssel látták, hogy a gép valóban felszáll, nem
ugy, mint pár évvel ezelőtt, lengyelországi
utamnál...

Az előzetes aggodalmak nem bizonyultak
alaptalanoknak. A város északnyugati részén,

a Foro Italicon épült, még nem teljesen felszerelt nemzetközi diákszállóban elhelyezésünk nem volt problémamentes, s a nyugodt munkavégzés feltételeit messzemenően nem biztosították. Mégis, az adott körülmények között ez volt a legjobb, sőt az egyetlen lehetséges megoldás, ösztöndijunk és az emelkedő árak viszonyát tekintve. Az ott szétszórta lakó, változó összetételű kis magyar kollektiva tagjai akarva-akaratlan részesei lehetnek diákgyűléseknek, tüntetéseknek, a menzán tartott "éhségstrájkoknak" /a diákokra is kivetett adó miatt/ - sőt szenvedő részesei voltunk éretlen diákcsínyeknek, fagyos márciusi estén vizipisztolytól vagy vízzel telt nylonzacskóktól találva a diákszálló kapujában. Mindez a kortól független "diákélet" egyenjogú tagjaivá avatott bennünket s mi tagadás, ránkfért egy kis fiatalodás... Csak a második féldőben eszméltünk rá, hogy a nehézségek ellenére életünknek viszonylag gondtalan szakasza volt e pár hónap, s hogy talán éppen arra fogunk a legderűsebben visszaemlékezni, ami rendhagyó vagy kifejezetten bosszantó volt.

Munkatervemben nem szerepelt az olasz közművelődési könyvtárügy megismerése, s e vonatkozásban sajnos még csak kiegészíteni sem tudom dr. Remete László három évvel ezelőtt megjelent részletes beszámolóját. Megkíséreltem ugyan felkeresni két könyvtárt, melyek megnyitását 1972-ben a "közeljövőre" ígérték, de térképemen nem is szerepelt az adott cím s a hozzávetőlegesen megjelölt környéken eredménytelenül bolyongtam. /A római városi közlekedés, a sok egyirányú utcával egyébként is nagy rátermettséget igényel./ Nem találtam támpontot az "Annuario delle biblioteche italiane" újabb kiadásában sem /Roma, Palombi, 1969-/, mert ennek eddig elérhető utolsó 3.

kötete /"M - Rol." 1973./ még nem tartalmazza a római könyvtárakat. Az olasz könyvtárak képtelenül rövid, általában a délelőtti órákra korlátozódó nyitvatartása, mely a gyakran ismétlődő sztrájkok miatt sokszor még jobban megrövidült, s a nagy térbeli távolságok nem csábítottak arra, hogy szorosán körülhatárolt témámon kívül, annak rovására, más bármily érdekesnek ígérkező szakmai programokat iktassak be. Így csak olyan általános könyvtári benyomásokról tudok beszámolni, melyeket a rendszeresen látogatott néhány nagy római, illetve firenzei könyvtárban szereztem.

Vállalt feladatomban bibliográfiai gyűjtés volt a Budapest Gyűjtemény anyagának kiegészítésére, 1686-os időhatárral. /Ebben kapcsolódtam Remete László korábbi munkatervének 3. pontjához./ Az eredményes munkavégzés biztosítására, illetve a felesleges gyűjtés kiküszöbölésére magammal vittem a Budapest története bibliográfia első kötetét /"Budapest történetének bibliográfiája 1. köt. A legrégebbi időktől 1686-ig." Bp. 1967./, így a helyszínen tudtam kontrollálni, általunk már ismert dokumentumot találtam-e. /A visszakeresést - segítségben anonym művekről lévén szó - nem túlságosan könnyítette meg az ugyancsak magammal vitt mutató-kötet, mely a címkezetek mutatóját nem tartalmazza./ Gyűjtésem eredménye fővárosunk 1686 előtti történetére vonatkozóan 55 nyomtatott, forrásértékű dokumentum /röplap, hadijelentés, Buda felszabadulását üdvözlő korabeli vers, olaszországi örömlünnep leírása stb./ és 15 tétel hasonló téma körüli kéziratokból, e szorosán vett Budapest-történeti témakörből tehát összesen 70 cédula, a tartalomra vonatkozó annotációval. /E dokumentumok nagyrésze, 64 db olasz nyelvű, 5

latin, 1 francia./ Ehhez járul a szűrőmunka során kezembe került hungarika-vonatkozásokból mindaz, amiben feltételeztem, de tartalmi megvizsgálás után nem találtam közvetlen vagy érdemlegesebb várostörténeti vonatkozást, mégis e művekről is részletes leírásokat készítettem, (42 db) mivel a szűkebb helytörténeti vonatkozások bizonytalan megtalálhatósága miatt munkatervemben másodlagosan az általános magyar, illetve magyar-olasz vonatkozások gyűjtését is célul tűztem ki. A cédulákon feltüntettem a lelőhelyet és a pontos könyvtári jelzetet, másolatok kérése céljából. Gyűjtésemet a Budapest bibliográfia szakbeosztása szerint rendezett kéziratos bibliográfiában adom át a Budapest Gyűjteménynek felhasználásra.

Szükségesnek látom azonban az olasz könyvtárak megkeresése előtt az anyagot legalább az Országos Széchényi Könyvtárban lekeresni, amely bibliográfiánk megjelenése óta újabb budapest-történeti nyomtatványok birtokába jutott. Természetesen ugyancsak szükséges még ellenőrizni, mi van publikálva a gyűjtött kéziratos anyagból /többségükben egykoru jelentések vagy költemények Buda ostromaihoz, illetve felszabadulásához kapcsolódóan/. - Nyomtatott kötetkatalógusokból gyűjtöttem olyan középkori magyar vonatkozású, érdekesnek ítélt kéziratos anyagot is, amelyek megtekintésére nem volt módom, mert nem jutottam el a megfelelő könyvtárba. Ezekről egyelőre csupán a magam számára készítettem feljegyzéseket; később kiutazó ösztöndíjasnak szívesen rendelkezésére bocsátom.

Munkám során olyan történeti, magyar-olasz vonatkozásban gazdag könyvtárak felkeresése látszott elsősorban célszerűnek, ahol korábban még nem végeztek - legalábbis számunkra hasznosítható eredménnyel - ilyen irányú kutatásokat. Mivel a szálláslehetőségek

elsősorban Rómához kötöttek - Rómán kívül nem kaptunk ilyen irányú segítséget - s az első hetek tapasztalata alapján úgy láttam, hogy itt várakozáson felül talállok nálunk még ismeretlen, gyűjtőkörünkbe tartozó anyagot, azért időm nagy részét, két és fél hónapot Rómában töltöttem, s a jóval költségesebb más városokban tervezett tartózkodást Firenzére korlátoztam. Részben közbiztonsági, részben anyagi megfontolásból tekintettem el Nápoly és Velence meglátogatásától, az eredményes munkavégzéshez mindkét helyen legalább néhány hétre lett volna szükség, az olasz katalógusok közismert hiányosságai miatt. Rómában a Biblioteca Apostolica Vaticanát, a Biblioteca Nazionale Vittorio Emanuele II-t, a Biblioteca Casanatensét és a Biblioteca Angelicát, Firenzében a Biblioteca Marucellianát látogattam rendszeresen. Mielőtt azonban ezekeről szólnék néhány szót, röviden kitérnék a megismert katalógusok általánosítható tapasztalataira.

Az olasz katalógusviszonyokról előzetes értesüléseim alapján meglehetősen negatív képet nyertem, s ezt a gyakorlat kevés kivételtől eltekintve igazolta. Az olasz könyvtárak anyagának tematikus megközelítése szak-katalógus hiányában kizárólag tárgyszó-katalógus útján lehetséges, ami olykor könyvtáranként eltérő rendszerbe való beleélést tesz szükségessé, s végső soron megközelítően sem teszi eredményessé a speciális szempontu keresést, még olyan körülhatárolt esetben sem, mint a várostörténet. Meggyőződésem, hogy jobb katalógusrendszer mellett lényegesen több ismeretlen Budapest-történeti kiadványt sikerült volna találnom, különösen a római Nemzeti Könyvtárban, hiszen az 1680-as évek hadi eseményeivel kapcsolatban olaszországi nyomdák egész sora bocsátott ki nyomtatvá-

nyokat. Munkamódszerem a következőképpen alakult ki: valamennyi könyvtárban először átnéztem a tárgyszókatalógusban a Buda, Pest, Ofen, Ungheria, Turchia, Storia, Assedio tárgyszavakat. E helyeken megdöbbenően kevés anyagot találtam a XVII. századig bezárólag; a legtöbb magyar vonatkozás az "Ungheria, Storia, 1956" tárgyszó alatt volt található, nagymultu, régi anyaggal rendelkező könyvtárakban is. /Tapasztalatom szerint a régi anyag rekatalogizálása, illetve egységes tárgyszavazása nem történt meg, ezért gyakorlatilag alig hozzáférhető, ha nem meghatározott művet keresünk./ Ezután a betűrendes katalógusban végigböngésztem a Budapest bibliográfia őskötetében leggyakrabban szereplő címkezeteket: Assedio, Avviso, Descriptio, Descrizione, Diario, Giornale, Ragguaglio, Relazione, Siege stb., tehát kü-

lönöző nyelvi változatokban és jelzőkkel kombinálva, mint "Distinta relazione", "Vera e distinta relazione" stb. stb. E címkezeteknél gyakran egész fióknyi anyag volt együtt, s a sokszor régies és rossz kézírással irt katalóguscédulák aprólékos végigolvasása után találtam meg köztük az engem érdeklő vonatkozásokat. E fárasztó és lassu módszer néhány esetben nemvárt eredményhez juttatott: több könyvtárban a régi röplapokat, párlapos hadijelentéseket időrendben egymáshoz kötötték s egy véletlenül talált hungarikum lekérése egyszerre olyan anyagot tárt elém egy kolligátumban, amelyet a katalógusban történő tallózgatással nem tudtam volna megtalálni.

Folyt. köv.

KLINDA MÁRIA

A központi könyvtár állományellenőrzése

A legutóbbi állományellenőrzés 1963-ban kezdődött és lényegében 3 év alatt fejeződött be. Az érvényben lévő rendelkezések értelmében a 100 000 köteten felüli könyvtárakban 10 évenként kell állományellenőrzést tartani.

A törvényes rendelkezéseken túl egyéb okok is indokolják a "leltározást."

1/ Mind a vezetésben, mind a munkatársak körében az utóbbi évtizedben jelentős volt a változás, a fluktuáció. Ugy itéljük meg, hogy e nagyértékű állománynak nemcsak feltárói, rendelkezésre bocsátói vagyunk, hanem őrzői is. Felelősnek lenni az állományért azt is jelenti, hogy a hiányokat felmérjük.

2/ A rendezett állomány és nyilvántartás összefügg az állományvédelemmel is. Véleményünk szerint a hiányok számbavétele a könyvek fokozottabb védelmére ösztönöz mindnyájunkat.

3/ A leltárhiányok katalóguscéduláinak kiemelése sok un. "nem teljesíthető" kérést külszövből. A könyvtáros számára mindig kínosan bosszantó, hogy olyan könyvkérést utasítson vissza, amelynek nyilvántartásunk tanúságai szerint a raktárban kellene lennie.

Az ellenőrzést lehetőség szerint gyorsan, szervezeten kell lebonyolítani. Egyrészt, ha a munka sok évre huzódik, úgy mire a végéhez értünk, a korábban leltározott állomány ismét más képet mutat. Másrészt az ellenőrzés nagy koncentrációt, pontosságot követelő, de igen hálátlan, piszkos és nehéz munka. Nem várható el egyetlen munkatársunktól sem, hogy más könyvtárosi feladatát hosszabb időre e cél elérése érdekében szüneteltesse. Így tehát arra kell törekednünk, hogy alapos előkészítés után az állományellenőrzés alapvető munkáit az 1976/77 évek folyamán elvégezzük és 1978 elején a hiányjegyzék is elkészüljön.

A tervezett munkát az előírányzott idő alatt elvégezni csak közös erőfeszítéssel lehet. Az állományellenőrzés aprólékos, fásasz-tó munkája tehát a központi könyvtár közös ügye.

Az elvégzett próbaellenőrzés tapasztalatait általánosítva becslést végeztünk a több mint 440 000 kötetes, különböző típusu állomány ellenőrzésének munkaidőigényére. A szükséges idő megközelíti a 20 000 munkaórát. Ennek felét nyugdíjasok, diákok illetve más külső munkaerők bevonásával tervezzük elvégezni. A fennmaradó cca. 10 000 munkaóra azonban a leltározó párok tapasztalt könyvtárosaira hárul majd. Így válik másoldalról érthetővé miért nem lehet az állományellenőrzés kizárólag egy vagy két osztály munkatervi feladata.

A munka természetéből kifolyólag az orosz-lánrész ugyanis a Feldolgozó Osztályra, a Budapest Gyűjteményre és az Olvasószolgálatra hárul majd. Hadd utaljak itt az előkészítés, szervezés, valamint az utólagos, aprólékos időtrabló "nyomozás" munkálataira. Végül ismertetjük az állományellenőrzés feladatát, útvezését.

1/ A jobb munkafeltételek biztosítása

- a raktár takarítása, portalanítása
- kellőszámu speciális, biztonságos létra beszerzése
- kisasztalok, székek, tisztálkodási lehetőség biztosítása

2/ Előkészítő munkák

- az indikátorok rendbehozatala
- a behajthatatlan peres ügyek rendezése
- a raktárrevízió elvégzése
- leltári szabályzat, ill. szakmai tájékoztatás az állományvédelemben résztvevő munkatársak részére.

- a társosztályokon lévő kézikönyvtári anyag és azok nyilvántartásainak revíziója, hogy ezek az állományrészek is ellenőrizhetőek legyenek.

3/ Első ütem

Különgyűjteményeink állományellenőrzése

Bpest. gyűjt /cca 53,000 db./

Pamflet /cca 4,500 db./

Szűry " 6.000 "

Ballagi " 5.000 "

Térkép " 1.200 "

PKL " 750 "

01 /bibl.gyűjt./ " 9.300 "

02 /kvtártani/ " 5.200 "

09 /ritkaság/ " 9.000 "

Ezzel, a zömmel szakrendi felállítású, legnehezebben leltározható cca 94.000 egységet, az összes anyag közel egynegyedét ellenőriztük.

4/ Második ütem

A fennmaradó "nagyraktári" 350.000 egység ellenőrzését is el kell kezdeni. Itt a monografikus anyag könnyebben, a periodika anyag nehezebben leltározható. A leltárfelelős részletes ütemtervet dolgoz ki arra, hogy mely számok milyen sorrendben kerülnek sorra, valamint elkészíti az állományellenőrzésben résztvevők beosztását.

5/ Az állományellenőrzés zárása

A munkálatok végén a leltárkönyvek alapján el kell készíteni a hiányok jegyzőkönyvét.

Az előttünk álló feladat nagy, a munka nem hálás. Az 1963 évhez viszonyítva nagy könnyebbség, hogy a dokumentumanyag döntő többsége egyedi leltári számmal rendelkezik.

A Feldolgozó Osztály többéves munkája gyorsabbá teszi majd az ellenőrzést is. Másrészről nehézség, hogy a munkatársak szakmai felkészültsége nem azonos a tíz évvel ezelőttivel. Mindnyájunknak az ellenőrzésben való részvétel ideje alatt a munkaidő teljes kihasználására fokozott munkafegyelemre, pontosságra, alaposra kell törekednünk.

MÁRFFY ISTVÁN

KIADVÁNYAINK

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Évkönyve
XVI. 1972-1973

Ez a kötet rendhagyó módon nem a megszo-
kott beszámolóval, hanem Benjámin Lászlónak
Petőfiről írott, a költő születésének 150. év-
fordulója alkalmából rendezett emlékműsor be-
vezetőjeként elhangzott előadásával kezdődik.

Évi jelentés. A korábbi évekhez hason-
lóan táblázatos kimutatások és szöveges érté-
kelés tárja elénk az egyes részlegek, valamint
a kerületi könyvtárak tevékenységét. Noha a
beszámolás az 1972. és 1973. esztendőkre ter-
jed ki, összehasonlítással, a tendenciák érzé-
keltetésére a táblázatok tartalmazzák az 1971-
es év adatait is.

Remete László Szabó Ervin munkásmoz-
galmi és könyvtárosi tevékenységéről ír. Kő-
halmi Béla hagyatékából a könyvtárnak ajándé-
kozott 80 féle, részben mozgalmi, részben
könyvtári vonatkozású dokumentumot, beszéd-
fogalmazványt, Szabó Ervinhez írott leveleket
ismertet. A dokumentumok jelentős részét
szövegesen is leközi.

Az óbudai 8. sz. könyvtár 50 éves
története és az önálló gyermekkönyvtár 10 éve.
A Vásárhelyi - Varsányi - Bakóné - Jancso-
vics összetételű szerzői kollektíva az évfordul-
ót megelőző öt év (1968-1972) tevékenységére
és számszerű eredményeire koncentrálnak.

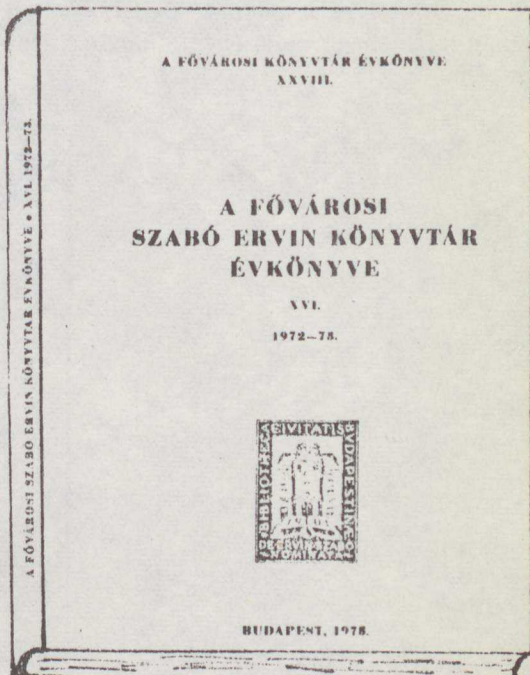
Szalai Ágnes a 10. évfordulójára készü-
lő zenei könyvtár munkájával foglalkozik. Alapi-
tásakor nyilvános, közművelődési célokat szol-
gáló zenei könyvtár nem működött hazánkban.
Tevékenységét kezdettől fogva kettős cél hatá-
rozta meg: a muzsikuskokat ellátni szakiroda-
lommal és kottákkal s a szolgáltatásokat kiter-
jeszteni a zenével nem hivatásszerűen foglal-
kozó lakosságra is.

Kovács Csilla a könyvtár 1930 és 1960
között rendezett kiállításait ismerteti. Érthető
módon az utolsó évtized anyaga a legterjedel-
mesebb. Sommázza a kiállítási tevékenység
mérlegét is. A tanulmányt a kiállítási propa-
ganda részletes irodalomjegyzéke s végül a
FSZEK felszabadulás óta rendezett kiállításai-
hoz készített utmutatók, tervek és fellelhető
vendégkönyvek jegyzéke zárja. Érdeklődéssel
várjuk a következő évtized feldolgozását.

Horváth Alice (az Országos Műemléki
Felügyelőség tudományos munkatársa) az 1910-
ben a könyvtár tulajdonába került Zichy-kódex-
szel foglalkozik. Az 1914-ben már ismertetet-
t ritkaságnak ezáltal a reneszánsz kori építészeti

rajzokat és egy építészeti értekezést tartalma-
zó részéről ír.

Faragó Éva Klösz Györgynek a század-
vég Budapestjét ábrázoló fényképeit veszi számba.
A magyar fényképezés egyik uttörőjének
számító Klösz 1870 és 1895 között számos fel-
vételt készített a főváros látnivalóiról. A Kis-
cellai Múzeum birtokában levő eredeti lemezek-
ről 256 másolat készült a Budapest-gyűjtemény
részére, melyeket a korabeli kerületbeosztás
szerint csoportosítottak. A cikk közli az így
csoportosított képleírásokat, tárgy és helymu-
tatóval kiegészítve.

Drechsler Ágnes a kerületi könyvtár-
hálózatban található kiegészítő katalógusokról
(kartotékokról) közöl összeállítást. Ez tulaj-
donképpen folytatása az 1964-65-ös évkönyvben
között cikkének: az azóta kialakított és fo-
lyamatosan gondozott kiegészítő katalógusokat
veszi számba, melyek segítségével megvaló-
sítható az olvasók jobb tájékoztatása, kiszol-
gálása. Hirt ad arról is, hogy szó van az
1968-ban megjelent, e katalógusokat és hasz-
nálatukat részletesen ismertető tájékoztató bő-
vített ujrakiadásáról is. Így az eddig csak he-
lyi használatra, nagy munkával készült karto-
tékok az egész hálózat közkincsévé válhatnak.

Vándor Katalin az olvasók lemorzso-
lódásának okait vizsgálja a 9. sz. kerületi
könyvtárban. Ismerteti a kérdőívvel végzett
felmérését, amely kiterjedt az olvasás folya-
matosságának vizsgálatára, a visszahívók ha-
tására, valamint a passzívra vált olvasók el-
maradása okainak feltárására. Figyelmet szen-
telt az ideiglenesen nem kölcsönző olvasók meg-
figyelésére is, mert véleménye szerint ezek

közül kerülnek ki a később lemorzsolódottak.

Sándor Ottóné dolgozatában a kerületi könyvtárak ifjúsági olvasószolgálatával foglalkozik. Bevezetesként a kérdés történeti áttekintését adja, majd a problémák felvetésével, sajátos helyi feladatok megjelölésével segíti a Művelődési Közlönyben közzétett "Irányelvek" valóraváltását.

Végezetül Kerekes Pálné a gyermekkönyvtárakban folyó olvasásvizsgálatokról számol be.

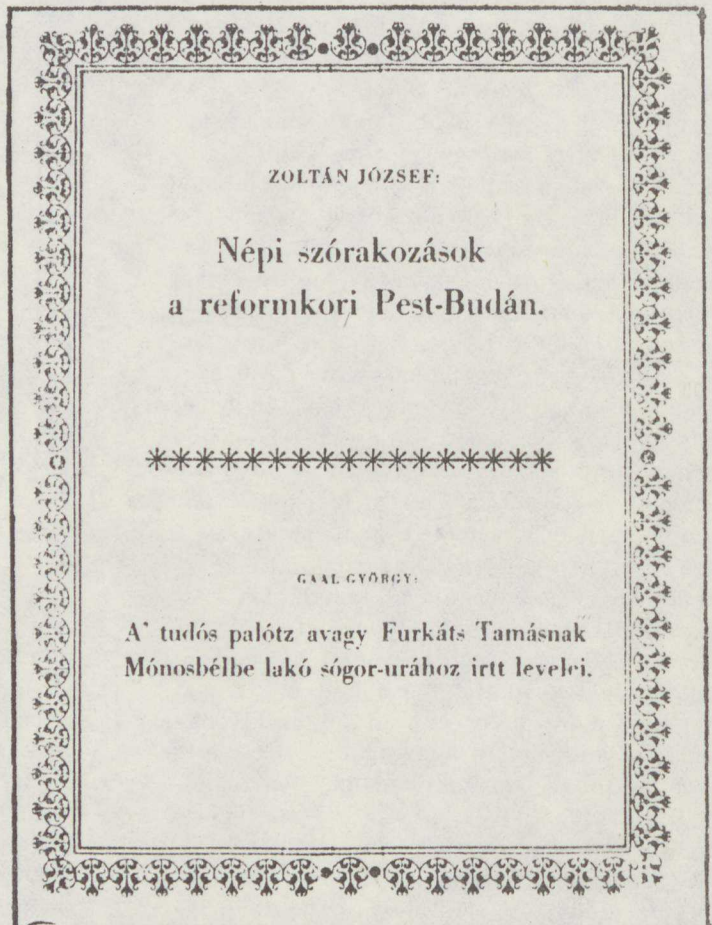
A kötetet a Klösz-féle gyűjteményből 36, a Szabó Ervin-dokumentumok közül 15 jól kiválasztott foto illetőleg hasonmás disziti, melyet a beszámolási időszak eseményeit megörökítő

fényképek egészítenek ki. Ugy tűnik, mintha a klisék egy árnyalattal kisebbre sikerültek volna a kelleténél.

Az évkönyvet - a hagyományokhoz hiven - a központ munkatársainak könyvtáron kívüli tevékenységét (szakmai, tudományos és társadalmi) regisztráló összeállítás; a központba járó folyóiratok címjegyzéke; valamint a hálózat tagkönyvtárainak felsorolása zárja. Hagyományos a többnyelvű tartalomjegyzék is, ám ennek tulajdonképpen akkor volna létjogosultsága, ha a fontosabb közleményekhez idegen nyelvű kivonatokat is közölnének.

REGULI ERNŐ

Zoltán József: Népi szórakozások a reformkori Pest-Budán. - Gaál György: A tudós palótz avagy Furkáts Tamásnak Mónosbélbe lakó sógor-urához irtt levelei. /Szerk. és az előszót írta Gátiné Pásztor Mária./ Bp. 1975, FSZEK.

Régi adósságot törleszt könyvtárunk, amikor a szélesebb olvasótábor /igy is kevés a példányszám: 1000/ rendelkezésére bocsátja a Budapest-gyűjtemény korán elhunyt tudós osztályvezetőjének, Zoltán Józsefnek művét. Aki még egyült dolgozhattunk vele, emlékezünk, hogy örült a sikernek /munkájával 1959-ben megnyerte a Fővárosi Tanács néprajzi pályázatának nagydíját/, de szerényen és szelid humorral fogadta a gratulációkat, emlegette munkája "töredékes" voltát.

Az általa tervezett sorozatnak valóban csak egy részlete ez a feldolgozás, de milyen részlete! A tudós kutatói munka /a bőséges, forrásokra utaló jegyzetanyag tanuskodik erről/ párosul benne itt-ott szinte szépirói erőnyeket csillogtató hangulatos leírásokkal, humoros epizódokkal. A népi szórakozások valóságos képét igyekszik feltárni, s nem egy esetben megfosztja a későbbi évtizedek során ráarakódott illúzióktól, hamis romantikától, mint teszi ezt pl. a lacikonyha esetében. Vagy segít

kideríteni, illetve helyesbiteni eddig helytelenül tudott dolgokat, adatokat, pl. a paprika-jancsi szó eredetét, első megjelenését. Értő kézzel válogat, szórakoztatva tanít!

Először a pesti vásárok kialakulását, egyre fokozódó jelentőségüket taglalja, majd Schams Ferenc budai patikussal invitál sétára bennünket az évente négyszer, eleinte 3-3 napi, később 2 héten át tartó vásárookra. A színes for-gatag plasztikus leírását nyújtó fejezet érdekessége, hogy többek között Andersen és Ga-ray János idézeteket is tartalmaz. Külön feje-zeteket szentel a vásárok különleges színteljainak, a dinnyevásárnak és a lacikonyhának.

A "Vásári szórakozások, mutatványok" című rész bemutatja a korabeli bábszínházat, a pesti vásárokon feltűnő bel- és külföldi bábo-sok produkcióit, a cirkuszosokat, akik színtén többnyire a vásárok idején jöttek Pestre, s hol a Városligetben, hol a rakodópiac mel-letti cirkuszban, hol az Újépület udvarán stb. szórakoztatták a közönséget. A fennmaradt műsorok tájékoztatnak a repertoárról és a la-pok kritikái a sikerről, vagy kudarcról. A panoptikumokról, a panorámákról, a vizenjá-rókról /akiknek többsége futva menekült a csa-lódott közönség bosszúja elől/ és gyorsfutók-ról, a tűzijátékokról is megemlékezik egy-egy fejezet, a "Vásári furcsaságok" közül pedig hadd említsük a hihetetlen emlékezőtehetség-gel rendelkező Hirsch Daenemark csodarabbit, a megadott témára percekben belül verset fa-ragó "költőket", a léghajósokat stb.

A "Bucsuk" fejezet elsőként a Gellérthegyen tartott husvéthétfői népnépről emlékezik meg, amelyet gyakran elrontott az almadobálás dur-vasággá fajuló szokása, Pünkösdhétfőn a Sváb-hegyen, Kisasszony napján pedig a Lipótmezőn volt bucsu, ezekről idéz színes leírást a kö-tet, korabeli lapokból. A tanulmányt a "Május

elsője" c. fejezet zárja. Ebből megtudjuk, hogy május elsejét a Városmajorban - a pes-tiek a Városligetben is - ünnepelték tánccal, muzsikával. 1843-ban szólnak az adatok elő-ször májusfa állításáról.

A kolligátum második darabja, Gaál György műve, az 1803-1804-ben megjelent Tudós pa-lótz . . . faksimile kiadása. A hat kötetben átlag 9-9 levelet tartalmazó irás többek sze-rint az első magyar élcslapnak nevezhető. Je-lenlétét a kötetben indokolja, hogy egyrészt Zoltán József tanulmányában maga is idézi /az első kötet 6. levelének részletét/, más-részt teljesebbé teszi a reformkori Pest-Buda képét. "Furkát Tamás" levelei ugyanis beszám-olnak a legkülönbélebb eseményekről, amelyek-ről jártában-keltében hallott, vagy maga is ta-pasztalt. Ir a divatról, a drágaságról, arról, hogy a beképzelt szabók ruha csináló meste-reknek hivatják magukat. Beszámol a Barátok Temploma mellett fellépő kötél-táncosról, a pesti Erzsébet-napi bálról, felsorolja az ösz-szes pesti szálák és bál-bázak neveit. Meg-emliti, hogy milyen könyveket látott a köny-vesboltban és elbeszél egy "közlekedési bale-setet" is, no meg azt, hogy elterjedt a hír, hogy a Gellérthegy "tűzet fog okádni". Szinte lehetetlen felsorolni a számtalan anekdotát, letykát, humoros történetet és epizódot, a-melyet friss szemmel, vidáman tolmácsol.

A két művet képjegyzék egészíti ki.

A kötet jól kiválasztott, bőséges korabeli képanyag reprodukciót tartalmaz. Kár, hogy a képek nagy részének minősége megengedhe-tetlenül silány, rontja a kiadvány színvonalát. Ugyanigy helyteleníthető a tanulmány igen apró betűje. Mindezek ellenére elismeréssel kell szólnunk mindazokról, főleg Gátiné Pásztor Mária-ról, akik e mű létrejöttében szerepet vállaltak.

ECSEDY

TÁJÉKOZTATÓ

KÜLFÖLDI
SZOCIOLÓGIAI

FOLYÓIRATOKRÓL

1975/1

Uj formában,

az eddigiéknél szélesebb bázisra támaszkodva jelenik meg mostani számától az ötödik évfolya-mába lépő "Tájékoztató külföldi szociológiai folyóiratokról", amely 1975. második felétől

már az alábbi hat - szociológiai periódikákban gazdag - gyűjtemény egymást kiegészítő, különböző társadalomtudományi folyóiratainak tartalomjegyzékeit (egyeseből csak a szociológiai érdekességű cikkek címeit) regisztrálja. (Zárójelben a figyelt külföldi periódikák számát adjuk.):

1. FSZEK	(116)
2. ELTE Központi Könyvtára	(8)
3. KSH Könyvtára	(17)
4. MTA Központi Könyvtára	(7)
5. MTA Pszichológiai Intézete könyvtára	4)
6. MTA Szociológiai Intézete könyvtára	(13)

A szakkönyvtárakkal való kooperáció bővítése, ennek nyomán a regisztrált anyag megduzzadása

miatt kellett áttérni az eddigi 1:1 másolatokról (A/4 nagyságról) a sorozatba felvett tartalomjegyzékek, az egész formátum kicsinyítésére. Most kisebb terjedelmen több másolatot tömöríthetünk. Ez a takarékosági elvek érvényesítése ellenére tette lehetővé a tartalom bővítését.

Változik a "Tájékoztató ..." megjelenésének gyakorisága is: a 2-3 havonként szétküldött évi 5-6 nagyterjedelmű szám helyett a továbbiakban évenként 10-15 kisebb (48 oldalas) füzetet küldünk. Sőt, rendszerint havonta, vagy ennél sűrűbb időközökben.

a Főv. Szabó Ervin Könyvtár
Szociológiai Osztálya

A "TEMATIKUS SZOCIOLÓGIAI BIBLIOGRÁFIÁK" LEGÚJABB SZÁMA

Az 1950-es évek vége óta kapott új lendületre a szocialista országok szociológiai kutatása, amelynek távolabbi előzményeit a szovjet szociológia korai szakaszában, az 1920-as években találhatjuk meg.

Ismeretes, hogy 1918 júniusában hívták életre egy Lenin által aláírt rendelettel az 1930-as évekig működő moszkvai Társadalomtudományok Kommunista Akadémiáját, amely nemzetközileg ismert nagy személyiségek között, külföldi tagjai közé egy magyar marxista szociológust is beválasztott: a néhány hónappal utóbb elhunyt Szabó Ervint, könyvtárunk alapítóját.

Nem minden előzmény nélkül indulhatott meg újra az egészében véve fiatal tudományág művelése a szocialista országokban, amelyek kutatási problematikájában nyilvánvalóan sok a közös pont.

A szocialista országok szociológiájának az utóbbi másfél évtizedben való gyors fejlődését ma már az objektív nézőpont érvényesítésére törekvő olyan élvonalbeli burzsoá szociológusok is elismerik, mint Paul Lazarsfeld. A kutatás kontinuitása tekintetében az európai országok többségével szemben példa-

mutató angol és amerikai szociológia képviselői
újabbán növekvő figyelmet fordítanak a szoci-
alista országok szociológiájára, ezt illusztrál-
ja, hogy Soviet Sociology című (a FSZEK
központjába is járó) folyóirat jelenik meg
New Yorkban a szovjet szakcikkek angol for-
ditásaiból, továbbá hogy a VII. Szociológiai
Világkongresszus színhelyéül Várnát választ-
ották, hogy 1974-ben "The Development of
Sociology in the Sovietunion" címen jelent
meg Londonban egy nagyobb munka (St.P.
Dunn könyve), hogy ugyanott és Párisban is
a magyar szociológia legújabb eredményeit,
kutatási irányát bemutató kiadványokat publi-
kálnak stb.

Az egymáshoz hasonló társadalmi, gazda-
sági politikai strukturájú szocialista országok
szociológiai kutatásainak tematikája nyilván-
valóan sok ponton érintkezik, ennek ellenére
a kutatások összehangolása e területen még a
kezdeti fokon áll. Már ezért is örömmel kell
üdvözölni még a legszerényebb lépést is, a-
mely ennek a sok helyről reklamált koordiná-
ciónak a jegyében történik.

Aknay Tibor most megjelent 435 tételes
bibliográfiáját, amely kereken 70 oldalon mu-
tatókkal, több nyelven közölt bevezetéssel és
fejezetcímekkel "Szociológia a szocialista or-
szágokban" címen igyekszik első kalauzolás-
adni a szóban forgó irodalomhoz, az elmon-
dottak alapján minden valószínűség szerint
pozitívan értékeli az arra illetékes szakkö-
rök. Mert, ha talán igaz is, amit Aknay Be-
vezetésében ír, hogy munkája csupán "kísér-
let" de az sem vitatható, hogy uttörő kísérlet-
ről van szó, amely hasznos célt szolgál, hé-
zagpótló szerepet tölt be.

A fogyatékosokat bizonyára a különböző
országok szakkörrei tudnák elsősorban feltárni:
azokat a címben jelzett témához tartozó fon-

tosabb munkákat felsorolni, amelyek valami-
lyen okból kimaradtak e bibliográfiából. Az
ilyen hiányosságokkal a szerző is számolt,
bizonyára ezért írta bevezetésében, hogy az
egyes országok anyagának minősége és meny-
nyisége a források hozzáférhetőségétől függött.
Tudjuk, hogy nemcsak a testvéri szocialista
országok, de még saját hazai szociológiai
szakirodalmi termésünk lehető teljes beszer-
zése körül is még igen sok a tennivaló, ez
az objektív tényező jelentős mértékben menti
a gyűjtés esetleges hiányosságait.

Részben eredetinek mondható a bibliográfia
szerkezetének kialakítása is. Az első tíz al-
fejezet kijelölése kézenfekvő: összefoglaló
munkák a szocialista országok szociológiá-
járól, majd az egyes országok intézményei-
ről, vitáiról stb. (Bulgária, Csehszlovákia,
Jugoszlávia, Magyarország stb. címek alatt).
Vitatkozni csupán az utolsó két fejezet fel-
vételén lehet. Közülük az első "A szociológia
fogalma" címen szocialista országokban kia-
dott általános és szaklexikonok megfelelő
szakcikkeinek kivetítéséig terjedően nyújt vá-
logatást azokból a forrásokból, amelyek a
szociológia helyéről, szerepéről kialakult né-
zeteket, sommázatukat tartalmazzák. Hason-
lóan általános jellegű művek könyvészetét
nyújtja "A marxista szociológia", a "Statiszti-
kai módszerek. Gépi feldolgozás" stb. című
alfejezet anyaga. Nézetünk szerint azonban e
kiegészítő címtárak csatolása, közlése is fel-
tétlenül indokolt, annál is inkább, mert éppen
a kutatás olyan területeit érintik, amelyeknél
a legsürgetőbb lenne a tapasztalatcsere, a
párhuzamos munkák kiküszöbölése, az egyes
helyeken elért eredmények szélesebb körű
hasznosítása, lehetőleg valamennyi szocialis-
ta országban, ahol intenzív szociológiai kuta-
tás folyik.

a TV műsoraihoz
ajánljuk!

SZOJUZ - APOLLÓ SOROZAT

BITÓ János - SINKA József: Utak a kozmoszba.
Kossuth Kiadó. 197. [2] 1. 18 t.

BITÓ János - SINKA József - SZABÓ Gábor: 41
és tudomány. Bp. 1970, Kossuth Kiadó. 2
8 t. /Univerzum könyvtár./

BEREGOVÓJ, Georgij: Egy űrhajós feljegyzés
rajz. Bp. 1973, Kozmosz. 333. [2] 1. 18

GAGARIN, Jurij: Utazás a világűrben. Az
feljegyzéssel. Bp. 1962, Tánca és Ének
dolgozat. 318. [1] 1. 36 t.

HÉDERVARI Péter: A Hold és megfigyelés
dolgozat. 318. [1] 1. 36 t.

HOFFER Gyula: Cikkgyűjtemény.

a TV műsoraihoz
ajánljuk!

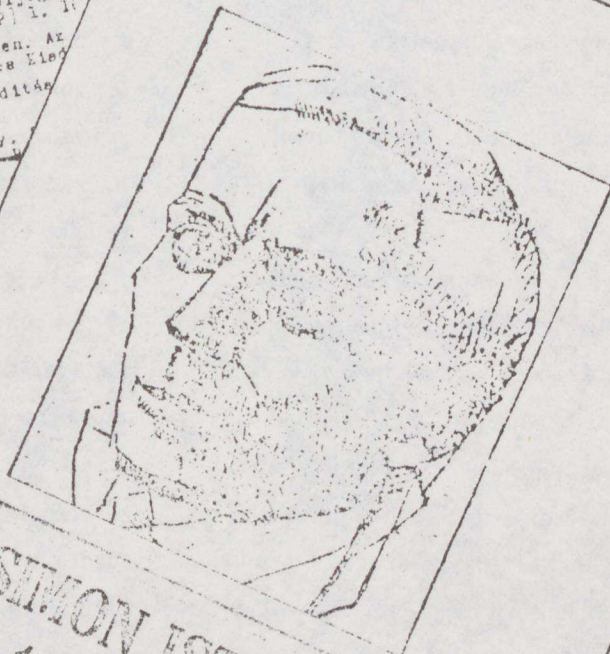
A MUNKA ÉS AZ EMBER

"KIMOZDÍTOM SARKAIBÓL A VILÁGOT..."

Bejegyzetek a mechanikából. Bp. 1975, Műt.

Fizikai zsebkönyv. Bp.

1975. Bp.

SIMON ISTVÁN
1926 - 1975

NÁDASS JÓZSEF
1897-1975

LENGYEL JÓZSEF
1896 - 1975

FOLYÓIRATOK
AJÁNLÓJEGYZÉKE
1976. ÉVRE

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR

BESZÉLGETÉS-VÁZLAT
A VOLGÁTÓL AZ ELBÁIG c. OLVASÓPÁLYÁZATRÓL

Budapest, 1975

FSZER □

TÁJÉKOZTATÓ

A HÁLÓZATI
ÉS
MÓDSZERTANI
OSZTÁLY
KIADVÁNYAIBÓL

EZ TÖRTÉNT... EZ TÖRTÉNT... EZ TÖRTÉNT...

Április 30-án "Az elektronikus adatfeldolgozás alapfogalmai. Számítógépes könyvtári rendszerek" címmel Piller Károly és Tolnai György /MŰM Számítástechnikai Kutató Intézet/ valamint Dr. Pethes Iván /Országos Vezetőképző Központ könyvtárának igazgatója/ vetített képes előadást tartott. Az előadás célja a könyvtárosi közvélemény informálása volt a könyvtári munka gépesítési lehetőségeiről, a társadalomtudományi információs rendszerben elfoglalt szerepéről.

Az Inostrannaja Literatura 1975. májusi száma részletesen ismerteti Sz. Richlich Ilona Uj történet kezdődött c. bibliográfiáját.

Június 11-én Töltési Imre a Hazafias Népfőnt Honismereti Bizottságának titkára, Dr. Gerelyes Ede a Hazafias Népfőnt Budapesti Honismereti Bizottságának titkára és a Fővárosi Művelődési Ház vezetői meglátogatták a B-gyűjteményt, megismerkedtek munkájukkal, szolgáltatásaikkal.

Június 27-én szovjet könyvtáros csoport látogatta meg könyvtárunkat, az olvasószolgálat és a feldolgozó osztály munkájával ismerkedtek.

Július 11-én japán könyvtáros csoport látogatta meg a központi könyvtárat, a 35. számú kerületi könyvtárat és a 2-es gyermekkönyvtárat.

Júliusban a B-gyűjtemény munkatársai tapasztalatcsere céljából a Naplótényi Kastélymuzeumban jártak és meglátogatták a Budapesti Történelmi Muzeumot /Kiscelli Muzeum/.

A váci Városi Könyvtár részére kiállítási anyagot állítottunk össze az 1945-1948 között megjelent könyvekből. A kiállítás július 15-én nyílt meg, ezen Hont Péterné igazgatóhelyettes képviselte könyvtárunkat.

Alkotmányunk ünnepe alkalmából augusztus 13-án röpgyűlést tartottunk. Ünnepi beszédet mondott Kuli Ágota, majd Révész Ferenc igazgató kitüntetésekkel adta át.

Augusztus 27-én a Lengyel Kulturával közösen Lengyelország ma címmel kiállítást rendeztünk a központi könyvtárban.

Munkaértekezletet tartott május 8-án a 34-es, május 28-án az 5-ös, május 29-én a 20-as számú kerületi könyvtár június 4-én pedig a 6-os számú gyermekkönyvtár.

Augusztus végén a kerületi könyvtárakban információs értekezletek voltak.

Ünnepi Könyvhét

Az ünnepségsorozat az elmúlt évekhez hasonlóan már jóval a könyvhét előtt megkezdődött és még utána is tartott.

A hagyományos író-olvasó találkozók, kiadói estek, könyvankétók kívül a 30. évfordulóra meghirdetett országos akciókhoz az "Olvasási program", illetve a budapesti "Vulgától az Elbáig" rejtély- és olvasópályázathoz kapcsolódtak a rendezvények.

A könyvhétet megelőzően két szakmai bemutatón kaptak tájékoztatást a szakszervezeti és Sza-

bó Ervin Könyvtárhálózat dolgozói az Európa-, a Kossuth-, a Magvető-, a Móra- és a Szépirodalmi Könyvkiadó ünnepi kiadványairól.

A megjelenő műveket Elbert János, Koczkás Sándor és Vörös Károlyné ismertette. Közreműködött: Dévai Nagy Kamilla, Ronyecz Mária, Oszter Sándor és Szokolay Ottó.

Emlékezetes marad a Szovjet Tudomány és Kultúra Házával közösen rendezett irodalmi est, amelynek vendégei Fomenkó, kozák és Zaki Nuri, tatár írók voltak.

Az ünnepi Könyvhét gyermekkönyvtári rendezvényei és vendégei:

I. kerület, 20-as gyermekkönyvtár : Aszódi Éva, Takács Márta, Gyabronka József

III. kerület, 8-as gyermekkönyvtár: Somogyi Tóth Sándor

VI. kerület, 1-es gyermekkönyvtár: Horgas Béla

VII. kerület, 2-es gyermekrészleg: Fehér Tibor

VIII. kerület, 9-es, 44-es gyermekkönyvtár; Uttörőház Józsefvárosi gyermekkönyvhét: Szederjei Ákos, Horgas Béla, Bálint Ágnes, Varga Domokos, József Attila műsor

IX. kerület, 39-es gyermekrészleg: Új könyvek ismertetése, hangverseny

X. kerület, 12-es gyermekkönyvtár. A könyv és az ifjuság ünnepi találkozója Kőbányán.

Fekete Sándor, Kiss József, Fehér Tibor, Takács Tibor, Mándy Iván, Aszódi Éva, Kopré József, Földes Péter, Bölcs bagoly vetélkedő

XIII. kerület, 2-es gyermekkönyvtár: Játékos könyvfoglalkozás, 3-as gyermekkönyvtár: Joó Katalin, 10-es gyermekkönyvtár: Bálint Ágnes

XIV. kerület, 43-as gyermekkönyvtár: Ritmus a könyvről /Sellei Zoltán/

XV. kerület, 29-es gyermekrészleg: Hegedűs Gyula

XIX. kerület, 25-ös gyermekrészleg: Kormos István

XX. kerület, 27/2-es gyermekrészleg: Kiss Dénes

XXI. kerület, 17-es gyermekkönyvtár: Rónaszegi Miklós, 30-as gyermekrészleg: Kántor Zsuzsa

XXII. kerület, 13-as gyermekrészleg: Vargha Balázs

Felnőtteknek kölcsönző könyvtárak rendezvényei:

Kerület	Vendégek	Közreműködők
I. kerület 20. sz. könyvtár, "Közös dolgok tervezői" NDK-román-jugoszláv-magyar irodalmi est	Vas István, Jékely Zoltán, Csuka Zoltán, Vujicsics D. Sztóján, Garai Gábor	Bánky Zsuzsa, Dévai Nagy Kamilla, Jancsó Adrienne, Mécs Károly
IV. kerület 28. sz. könyvtár	Csák Gyula, Fábián Zoltán, Varga Csaba	
V. kerület 1., 14. sz. könyvtár	Marosán György	

VII. kerület 2. sz. könyvtár
Magvető Kiadó estje

Dr. Szalay Károly

IX. kerület 39. sz. könyvtár

Végh Antal

XI. kerület 6. sz. könyvtár
30 év irodalma

Kristó Nagy István

XII. kerület 38. sz. könyvtár
30 év magyar irodalma

Kristó Nagy István

XIV. kerület 5., 18. sz. könyvtár
30 év külföldi irodalma
43. sz. könyvtár

Tóbiás Áron

Ágh Éva

Dr. Szalay Károly

Dévai Nagy Kamilla

XVI. kerület 32., 45. sz. könyvtár
30 év irodalma

Kristó Nagy István

Csernus Mariann
Bánffy György

XII. kerület 36. sz. könyvtár
Apáról fiura c. naprajzi
kiadvány bemutatója

Kósa Károly,
Szemerkényi Ágnes

XXII. kerület 13. sz. könyvtár

Bihari Klára, Gál György
Sándor, Nagy László,
Vészi Endre

Cs. Németh Lajos
Tóth Judit

„ALKOTÓ IFJÚSÁG,, című pályázat

15. szám

MŰVELŐDÉSÜGYI KÖZLÖNY

609

A Kulturális Minisztérium „Alkotó Ifjúság” c. pályázata

A Kulturális Minisztérium — az Állami Ifjúsági Bizottsággal, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetséggel, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségével és a Közalkalmazottak Szakszervezetével egyetértésben — pályázatot hirdet „Alkotó Ifjúság” címmel.

I.

A pályázat célja

1. Az „Alkotó Ifjúság” pályázat mozgósítsa a fiatalokat arra, hogy munkaköri, illetőleg tanulmányi kötelességeiken túlmúlően járuljanak hozzá az MSZMP XI. Kongresszusa határozatainak, valamint a közművelődés helyzetéről és fejlesztésének feladatairól, az MSZMP KB. által hozott határozat végrehajtásához. A pályázat segítse elő a fiatalok alkotóképességének kibontakozását, továbbá szakmai és politikai ismereteinek gyarapódását. A pályázat az állagon felüli teljesítményt nyújtó fiatalok elismerését is szolgálja kívánja.

II.

A pályázat feltételei

2. A pályázaton résztvehet minden — a kulturális területen tevékenykedő vagy témáját innen merítő — 35. életévét be nem töltött fiatal,

illetve az ilyen korú fiatalokból álló alkotóközösség.

3. A pályázaton két kategóriában — művészeti alkotásokkal (írói művek, képző- és iparművészeti alkotások, zenei művek, stb.) továbbá dolgozatokkal (tanulmányokkal, egyéb írásos munkákkal) — lehet résztvenni.

4. A pályázatra elsősorban olyan alkotások, illetőleg dolgozatok nyújthatók be, amelyek nyilvános bemutatásra (közvetételre) még nem kerültek.

5. A pályázat kapcsán a következő témakörök-ből lehet dolgozatokat benyújtani:

— Az ifjúság ábrázolása a mai magyar filmművészetben,

— Rendezői törekvések a mai magyar színházművészetben,

— Egy-egy könyvkiadás (Könyvhét, Téli könyvvásár, stb.) hatékonyságának vizsgálata,

— A könyvkészletek egységes nyilvántartási rendszerének kidolgozása.

— Hőstípusok a fiatal prózaírók munkáiban,

— Egy adott könyvtár lehetőség a művelődési hátránnyal induló fiatalok olvasáskultúrájának fejlesztésében,

— Egy üzem vagy település bejáró munkásai könyvtárhasználati szokásainak felmérése és a tennivalók megtervezése,

— Új módszerek a műzeumi kiállítások szakmai előkészítésében és közművelődési hasznosításában,

— Új, korszerű restaurálási, konzerválási eljárások kidolgozása.

— A közművelődés helyi irányításának kérdései,

— A tudományegyetemek vagy a tanárképző főiskolák egy évfolyamán végzett népművelők pályakezdése és tapasztalatainak elemzése.

6. Az 5. pontban foglaltakon kívül a kulturális területet érintő egyéb témájú pályamű (dolgozat) is benyújtható.

III.

A pályázat lebonyolítása

7. A pályaműveket 1975. december 31-ig kell a Kulturális Minisztérium Ifjúsági Bizottságához (1363 Budapest, Szalay u. 10—14. IV. 35. szoba) benyújtani. Az írásba foglalt pályaműveket 2 példányban kell megküldeni.

8. A 4. pontban megjelölt 2 kategóriában külön-külön a következő díjak kerülnek kiadásra:

I. díj	6000,— Ft,
II. díj	4000,— Ft
III. díj	2000,— Ft

9. A díjak elbírálásáról a Kulturális Minisztérium Ifjúsági Bizottságának által felkért szakértőkből álló bírói bizottság dönt.

A díjakat a kulturális miniszter 1976. március 21-én adja át. A pályázat eredménye a Művelődésügyi Közlönyben kerül közzétételre.

10. A pályázatra benyújtott dolgozat közlésére esetén a pályamű szerzőjét a hatályos jogszabályokban megállapított díjazás illeti meg.

11. Az arra érdemes pályaművelemek a Kulturális Minisztérium az Államok Ifjúsági országos kiállítására keretében nyilvánosságát biztosít.

(7219/1975.)

Kulturális Minisztérium
Ifjúsági Bizottsága

TÁJÉKOZTATÓ

CSŐREPEDÉS, CSÓTÖRÉS SORONKIVÜLI JAVÍTÁSÁRÓL

Az elmúlt évek tapasztalatai bizonyítják, hogy a csőtörés, csőrepedés során igen jelentős anyagi károk keletkeznek.

A kár, gyors beavatkozással - a csőrepedés, csőtörés mielőbbi megszüntetésével - csökkenthető.

Ezért arra kérjük Önöket, hogy az IKV-től bérelt helyiségekben - raktárakban - keletkezett csőtörést, csőrepedést azonnal jelentse az illetékes IKV-nak.

Munkaszüneti napon, valamint munkaidőn túl a Fővárosi Ingatlankezelő Műszaki Vállalat Bp. IX. Üllői út 45. sz. alatti gyorsszerviz végzi a javítást.

Bejelentés a 331-920 és 340-595 telefonszámon.

GAZDASÁGI FŐOSZTÁLY

IGAZGATÓSÁGI ÜLÉSEK

Az igazgatóság 1975. május 13-i ülésén megtárgyalta a központi könyvtár 1976-ban kezdődő állományellenőrzésének tervét.

... döntött személyi kérdésekről

... megvitatta a 24-es könyvtár állagával kapcsolatos szükséges intézkedéseket

... a személyzeti vezető beszámolt a közép-foku könyvtárosi tanfolyamra járó munkatársaink tanulmányi eredményeiről.

... döntött a Szovjetunióba teendő tanulmányutakról és arról, hogy kik képviseljék könyvtárunkat az MKE egri vándorgyűlésen

1975. május 27-én megvitatta a Kelenföldön létesülő könyvtár működési tervét.

Szóke Tiborné igazgatóhelyettes tájékoztatást adott a 2. sz. bibliobusz állomáshelyeinek kialakításáról, az ehhez szükséges engedélyezések bonyolításáról, valamint az új állomások létesítésével egyidejűleg fiókkönyvtárak tervezett megszüntetéséről.

... a 12-es kőbányai könyvtár munkaértekezletéről, melynek tárgya az új nagy könyvtár működési feltételeinek és működési rendjének, költöztetésének közvetlen előkészítése volt.

... a hálózaton belüli könyvtárközi kölcsönzés kialakítandó tervezetéről.

Papp Györgyné gazd. igazgató ezzel kapcsolatban jelezte, hogy a Fővárosi Tanács illetékesei e célra gépkocsi beszerzésének és üzemeltetésének anyagi feltételeit biztosították.

... tájékoztatott a 24-es könyvtár építési terveiről.

Révész Ferenc igazgató elmondotta, hogy az SZKP 25. kongresszusa tiszteletére könyvtári akcióttervet készítünk.

... hogy a Szabolcs-Szatmár Megyei Könyvtár új épületének átadása után FSZEK napokat kíván rendezni munkatársaink részvételével

... arra kell törekedni, hogy elhatárolódjanak azok a személyzeti ügyek, amelyekkel az igazgatóság foglalkozzék

... megtárgyalta az 1976. évi költségvetés előkészítését

... határozott külföldi tanulmányutakról

... a káderfejlesztési terv előkészítéséről és a minősítések elkészítéséről

... a legalacsonyabb fizetésű dolgozók bércorrekciójáról

... döntött arról, hogy az átmeneti bérmegtakarításból a nehéz helyzetben lévő könyvtárakban a nyári szünetekben diákokat alkalmazhassanak

Junius 3-án döntött személyi kérdésekről és rendkívüli jutalmakról.

javaslatot fogadott el külföldi ösztöndijakról, a szeptember 4-én kezdődő vezetőképző tanfolyamon kik vegyenek részt könyvtárunkból

tájékoztatót hallgatott meg az 1 éves gyermekkönyvtárosi tanfolyam befejezéséről

megtárgyalta a központi könyvtár nyári csökkentett nyitva tartási tervezetét

Julius 8-án kidolgozta az augusztus 20-i rendkívüli jutalmazások szempontjait

Augusztus 14-én az igazgatósági tanács megtárgyalta a könyvtár 1974-1975. évi oktatási és továbbképzési jelentését és az 1975-1976. évi oktatási és továbbképzési tervét.

PÁRTHÍREK

A XI. kongresszus anyagának feldolgozására készített terveinket a különböző pártoktatási formákban megvalósítottuk. E terv részeként a pártbizalmiak szervezésében, pártonkívüli kollégáinkkal együtt tíz csoportban vitattuk meg a "Társadalmunk ideológiai állapota, a szocialista tudat és életmód fejlesztésének feladatai" c. témát és a közművelődési határozatot. A vitavezetők előkészítőjét Szőke Tiborné tartotta. Vitavezetők voltak Devecseri Lászlóné, Dobos Piroska, Gál Györgyné, Király Lászlóné, Maruszkó József, Papp Györgyné, Révész Ferenc, Szabó Józsefné, Szőke Tiborné, Weisz Sándorné.

A 10 csoportban 150-en vettek részt. A viták problémafelvetéseit felhasználtuk a június 5-i taggyűlési referátumban. Ennek megtartására is Szőke elvtársnőt kérte fel a pártvezetőség. A tanulságokat vezetőségi ülésen értékeltük, s meghatároztuk azokat a témaköröket, amelyekkel a további ideológiai munkánkban foglalkoznunk kell.

Ennek figyelembevételével is készítettük el az 1975/76-os tanév oktatási tervét. Megvitatuk vezetőségi ülésen és ismertettük a pártbizalmiakkal.

Ebben az oktatási évben a hazafiság - nemzetköziség c. tömegpolitikai tanfolyamot indítjuk, amelynek egy témáját a most szerzett tapasztalatok szerinti széles körben tárgyaljuk majd meg.

Augusztus 5-én nyilvános taggyűlésen Mód Péter elvtárs, a KB tagja, könyvtárunk volt igazgatója adott tájékoztatást a nemzetközi helyzet fő jellemzőiről és néhány aktuális kérdéséről. A meleg és a nyári szabadságok ellenére klubtermünk kicsinek bizonyult. A nagy érdeklődésben szerepe volt a téma időszerűségének és az előadó személyének, de dicséretes a párt-, a szakszervezeti és a KISZ aktivisták szervező munkája is. A könyvtár információs hálózatának 30 tagja vett részt a taggyűlésen és az azt megelőző rövid tapasztalatcserén.

Hogyan érvényesülhet következetesebben az igazgatóság döntéselőkészítő, végrehajtó és ellenőrző munkájában a pártszervezet politikai befolyása - e témáról tárgyaltunk Révész Ferenc igazgató elvtárral az egyik vezetőségi ülésen.

Meghatároztuk azokat a fontosabb témaköröket, amelyekben a pártvezetőség javaslattevő jogával élni kíván.

A vezetőség egyik ülésének témája - "A párt vezető szerepének érvényesülése a szakszervezeti munkában" - volt. E megbeszélésre meghívtuk az SZB titkárt és jelen volt a VIII. kerületi PB képviselője is.

Magunkért kell forradalmárnak lennünk!	Feitl István	I.
"Repülő" s	Virányi Ágnes	II.
Szakmai kiránduláson Békés megyében	Lendvai Klára	III.
Vélemények, ítéletek a történelemről	Gerbner Mihály	V.
KISZ Hírek		VIII.

IFJÚSÁGI MELLÉKLET

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR

KISZ SZERVEZETÉNEK HIRADÓJA

Szerkesztő: Nyolczas László

Szerkesztőbizottság: Katona Péter, Kopré Judit, Kovács György Gergely.

MAGUNKÉRT KELL FORRADALMÁRNAK LENNÜNK!

Nem véletlenül került a forradalmiság gazdag témakörét jól átfogó vitaindítóba a távlat fogalma. A forradalmi tett a társadalom és vele együtt az ember fejlődését megszabó törvények érvényesítése. Ezek a törvények képezik minden távlat alapját.

Mult, jelen és jövő, egyén és emberiség viszonyának egységes értékelése, a felismert szükségszerűség elválaszthatatlan a forradalmártól.

Hogy mi a mult és mi a jelen?

Hazánkban a feudálkapitalizmus idején a nép tömegét kizsákmányolta néhány bitorló, majd győztes forradalmunkban a néhány bitorlót fosztotta meg hatalmától a nép tömege. Ne feledjük azonban azt sem, hogy régen a kiváltságosoké volt a mlveltség is. A szocializmus tette lehetővé, hogy a kultura közkinccsé váljék. Minden ember e kincsnek akkor lesz birtokosa, ha az új befogadása és teremtése már nemcsak lehetőségként lesz jelen, de szükség-

letté válik. S ez a jövőkép, - ha tetszik perspektiva - nem utópia, hanem az egyetemes érintkezés kereteiben létező, totalitássá fejlődött termelőerők kialakulásának szükségszerű terméke. A jövőkép döntő mozzanata: a társadalom egész gazdagságát magáénak mondó egyének közössége a természet megismerése, a termelés fenntartásáért és fejlesztéséért.

Korunk nagy változásai, a szocialista világrendszer fejlődése, az életfeltételeket is alakító tudományos-technikai forradalom, a természeti kötöttségektől egyre jobban felszabaduló egyének alkotó emberi életmódjának kialakítása, az új, igazán forradalmi társadalom megnyilvánulásai.

A fogalmak ugyan átfogóak mégis saját életünk változásait is jelentik. Aki ezt nem veszi észre, saját sorsának irányítására képtelen, bölcsnek vélt élete valójában illúziók kergetése. Önös érdekeinek hajszolása közben éppen önmagát veszti el.

Az egyetlen megoldás: tudnunk kell hová tartozunk!

Felelősek vagyunk magunkért!

FETTL ISTVÁN

"REPÜLŐS"

Most megvalósult egy régi terv, a könyvtár fiataljai lehetőséget kaptak, hogy a Könyvtári Híradó számaiban, külön oldalon számoljanak be munkájukról, problémáikról, igényeiről. Ezt mi, repülősök máris kihasználjuk arra, hogy sajátos helyzetünkől adódó tapasztalatainkról, feladatainkról beszéljünk.

A repülősség a könyvtári munka talán egyik legkülönösebb formája. A repülő nem állandó ember egy-egy könyvtárban, hanem mindig ott van, ahol szükség van rá. Egyik nap Pesterzsébeten, másik nap Óbudán, egyszer a VIII. kerületben, máskor a XII.-ben. Vándorélet, aminek megvan az előnye és hátránya.

A változatosságot, mozgalmasságot kedvelő embernek való. Rengeteget lehet tanulni, megismeri a különböző kölcsönzési formákat, a hálózat nagy részét, az ott dolgozó embereket. Sokrétűbb a nyitva tartási időn túl végzendő munkánk is, mert mindig ott kell segíteni, ahol legnagyobb a lemaradás. Így sokkal több lehetőségünk van minden munkafolyamat elszámítására, mint az egyhelyen dolgozó könyvtártechnikusoknak.

Hátránnyal jár olyan szempontból a munkánk, hogy az amúgy is kevés szabadidőt még tovább csökkenti, ha távolra kell utaznunk. Sokszor egy vagy több embert helyettesítünk, s ezt úgy kell csinálni, hogy valóban sikerüljön is.

Vajon kell-e különösebb képesség a repülősséghez?

Elsősorban nagy alkalmazkodási képesség, türelem az utazáshoz, a változó kollegákhoz. Alkalmazkodni kell a legrövidebb időn belül. Nincs két egyforma könyvtár, mindenhol mások a munkatársak, az olvasók, a környezet. Egy régebbi repülő mondta: megtanultam alkalmaz-

kodni, ami a magánéletben sem hátrány.

A kollegák általában befogadják a repülőst, hiszen szükségük van rá, nekik is érdekük, hogy minél hamarabb feloldódjék és bekapcsolódjék a munkába. Minden leendő könyvtáros fiatalnak jót tenne, ha egy ideig repülne, a tájékozódás, a hálózat megismerése céljából.

Igy még jobban fel tudná mérni, hogy a gyermekkönyvtári vagy a felnőttek könyvtári munkához nagyobb-e a rátermettsége.

Kialakulnának egyéni elképzelései, látva a jó és rossz tapasztalatokat, könnyebben dönthetne, hogy mit hogyan kell és lehetne csinálni. Eldönthetné, hogy egyéniségének, rátermettségének a nagy vagy a kisebb könyvtár felel meg jobban. Ezekután, ha már döntött és talált olyan helyet, ahol ezt meg is tudja valósítani, akkor oda szívesen letelepedne.

Mi bánt egy repülőst? Az, hogy az egyik helyen azt hiszik, csak visszavenni és kiadni tud, a másik helyen pedig bedobják a mélyvizbe és mindent neki kell csinálnia.

Örülünk, ha esetleg közel dolgozunk a lakásunkhoz és szívesen megyünk oda, ahol szeretnek.

VIRÁNYI ÁGNES

A hálózat legspeciálisabb kollektívájának, a helyettesítő csoportnak, közismertebb nevükön a repülősöknek július 26-án volt a munkaértekezlete. Nem véletlen, hogy mind a KH Szerkesztősége, mind a Hálózati és Módszertani Osztály úgy érzi, e nyolc lelkes fiatallal, s a problémáikkal fokozottabb mértékben kell foglalkozni.

A csoport minden tagja 30 év alatti fiatal. Többségük kezdő könyvtáros. Mindössze egy

szakképzett és ketten vannak közel a KMK két és fél éves szaktanfolyamának befejezéséhez, de lelkesedésük és hivatástudatuk sok nehézségen átsegíti őket.

Mind emberileg, mind szakmai továbbképzésük szempontjából nagyon fontos lenne, hogy egy-egy könyvtár kollektívájához kötődjenek, hogy minden lényeges dologról kellő időben értesüljenek.

Sokszor előfordul, hogy a körlevelekben,

körtelefonokon közöltekről a könyvtárakban "elfelejtik" őket értesíteni. Így gyakran a szakmai továbbképző tanfolyamról, előadásokról sem tudnak.

Nehéz munkát végeznek, hiszen mindig ott kell helyállniuk, ahol sokan hiányoznak. Sok-sok elismerő véleményt mondanak róluk a könyvtárvezetők, könyvtárosok. Megérdemlik, hogy foglalkozzunk velük!

(HMO)

Szakmai kiránduláson Békés megyében

A tavaly rendezett Ifjusági Parlamenten egyik kérésünk az volt az intézetvezetőséghez, hogy a vidéki könyvtárlátogatásokon fiatal KISZ-tagok is részt vehessenek. Ennek jegyében június 4-én Révész elvtárs és Mikó elvtárs vezetésével hat KISZ tag utazott el Békéscsabára: Benyovszki Katalin, Biró Ferenc, Kovács György Gergely, Oroszki Györgyné, Sáfár Katalin és én. Uticélunk előtt kitérőt tettünk Gyomára. A 2. sz. általános iskola uttörőcsapata még a kongresszuson kérte Révész elvtársat, hogy patronálja őket.

A társaság itt kettévált egy időre, Révész elvtársék bementek az iskolába, mi többiek pedig kicsit körülsétáltunk a városban. Sajnos, a látogatás a tervezettnél hosszabbra nyúlt, így az idővel elcsusztunk kissé. A várakozás perceit könyvtáros módra kihasználva az iskolába kiállított könyvheti könyveket nézegettük. Dél felé indultunk Békéscsabára, a Megyei Könyvtárba. Itt Balogh Ferenc, a Módszertani Központ vezetője fogadott bennünket. Előjáróban néhány szóval bemutatta Békéscsabát és a könyvtárát, amely 1952-ben alakult, a Városi Népkönyvtár, a Központi Technológiai Könyvtár műszaki fiókja és a Körzeti Könyv-

tár összevonásával. A könyvtár Békés megye Tanácsa közművelődési könyvtára és a tanácsai közművelődési hálózat megyei irányítója. Ez volt az ország első szabadpolcos könyvtára, 1959-től. A városban négy fiókja is működik. Igazgatója Lipták Pál Kossuth-díjas. Az általános bevezető után megtekintettük a könyvtárat. A bejáratnál ügyes térkép segíti a tájékozatlan olvasókat. A kölcsönzőben ismerős kép fogadott, a könyvek zsufoltan álltak a polcokon. Az állomány töredékét tudják csak kint elhelyezni, nagy része a raktárban van, csak a katalógus tájékoztat róluk, kérőlappal lehet kölcsönözni. A szépirodalmi anyag Cutter szám szerint, az ismeretterjesztő ETO szakrendben van elhelyezve a szabadpolcon. A falakon kinagyított könyvillusztrációkat láttunk. A tágas olvasóteremben, a kézikönyvek mellett igen gazdag a folyóirat választék, 170 féle magyar és 185 féle külföldi. Régi folyóiratok is megtalálhatók róluk. Az olvasóteremben mikrofilmleolvasó készüléket is láttunk. A helyiségek tágassága ellenére sok mindenre nem jut elég hely, pl. a kiállítások számára. A könyvheti kiállítást, a zenei részleg anyagát propagáló kiállítást, a Rádió és TV zenei műsoraihoz csak a polcok tetején tudják elhelyezni.

Bekukkantottunk a raktárba is. Itt találkoztunk az irodalomtörténeti analitikus katalógussal, amit véleményem szerint, a helyhiány ellenére és az esztétikum rovására is valahogyan el kellene helyezni az olvasóteremben.

A könyvtár zenei részlegébe látogattunk ezután, hangulatos kis szobába, ahol kb. négyezer lemez és zenei szakkönyvek fogadják a látogatót. A válogatást a lemezek sokoldaluan felárt katalógusa segíti.

A következő nagyobb helyiség, galériával, a gyerekek birodalma. Három csoportba osztották a könyveket, kor szerint, minden csoportot más szín jelöl. /szincsik/ Akkor fucsá volt ez nekem, de jobban utána gondolva, már az a véleményem, hogy nem lenne ez rossz módszer nálunk sem, a szépirodalmi könyveknél. Gyakran valóban mesterséges szétválasztás az ifjúsági irodalom történelmi, életrajzi, kalandos, és gyermekregényekre való bontása, hiszen nincsenek éles határok közöttük. Összevonásukkal el lehetne érni, hogy a polcon porosodó életrajzi regények és a ritkábban forgatott történelmi és gyermekregény csoport is bekerüljön a forgalomba. Talán nem is jelentene túl sok többletmunkát, főleg a kisebb részlegekben.

A gyermekkatalógusban azt figyeltem meg, hogy a gyerekek számára nehezen használható, pl. a szakkatalógusban a teljes szakjelzetek számszorosrendjében vannak a cédulák, így használatához az ETO részletes ismerete szükséges. Nem tartom fontosnak a szépirodalmi művek besorolását sem az ETO szakrendbe. Ezek persze az én egyéni meglátásaim, a különbségek, amiket ilyen rövid idő alatt észrevettem. Alaposabb megfigyelés és a gyakorlati munka tapasztalatai adhatnak csak választ arra, melyik a jobb és használhatóbb módszer.

találhatók, pl. Századok, Nyugat évfolyamai, a folyóiratkatalógus tájékoztat róluk. Az olvasóteremben mikrofilmleolvasó készüléket is láttunk. A helyiségek tágassága ellenére sok mindenre nem jut elég hely, pl. a kiállítások számára. A könyvheti kiállítást, a zenei részleg anyagát propagáló kiállítást, a Rádió és TV zenei műsoraihoz csak a polcok tetején tudják elhelyezni.

A könyvtárhoz tartozik még egy könyvkötő részleg és egy kisebb nyomda, ahol meghívókat, házi nyomtatványokat állítanak elő, sokszor külső megrendelésre is.

Testi táplálékra is szükségünk lévén betértünk egy étterembe, ahol bőségesen megebedtünk. Kis csapatunk három tagja hősies erőfeszítéssel pusztította el a három személyes Körös tálat, ami ötnek is elég lett volna. Ezek után az igazgatói irodában kellemes társalgás mellett újabb gasztronómiai élvezetek vártak ránk, rétes formájában, amit már csak illő mértékkel tudtunk fogyasztani, pedig nagyon finom volt.

További utunkon egy ideig Balogh elvtárs is elkísért, avatott idegenvezetőként. Sajnos, csak az autóból gyönyörködhettünk a szép kisvárosokban. Ellátogattunk Gyulára, ahol a városi könyvtárban ismerős könyvtáros kollegákra bukkantunk. A könyvtár vezetője itt is néhány szóval ismertette tevékenységüket, de körülnézni nem sok időnk volt ebben a szép könyvtárban, az idő sürgetett. Futólag láttuk a várat és a virágokkal teli várost, és indulunk hazafelé, hogy utközben Mezőberényben még egy könyvtárlátogatást tegyünk. A könyvtárat nemrég tatarozták, ragyogott minden és itt is, mint a többi könyvtárban, izléses képzőművészeti alkotások díszítették a falakat, kerámiák, rajzok, festmények. A gyermekrészleget Lipták elvtárs gyermekek számára

készült festményei és a gyerekek saját alkotásai, bábuk, játékok diszítették.

Szivesen elidőztünk volna még, jobban körülnézni, de indulnunk kellett, így is 11 óra körül értünk Pestre. Egy kellemes nap új élményeivel és tapasztalatokkal tértünk haza.

Ugy gondolom, gyakrabban kellene hasonló látogatásokat tenni, KISZ kirándulások keretében

Megjegyzés: A FSZEK gyermekkönyvtáraiban a szépirodalom bontása más elvek alapján készült - a tematikus besorolást a kor szerinti szincszikozással összeházasítani nem lehet. A szincszikkal való jelölést, a könyveknek a gyerekek kora szerinti szétválasztását nem tartjuk egyértelműen szerencsésnek, miután a gyerekek fejlettségi színvonalja nem mindig szorítható korhatárok közé. Kisérletképpen a létesülő új gyermekkönyvtárakban a szépirodalmi állományt az eddigi gyakorlattól eltérően szeretnénk elhelyezni /a könyvek témajelzetezése, a katalógusok bontása, a csoportos leltárkönyv vezetése

is, hogy szélesebb áttekintésünk legyen a könyvtári hivatás területén. Igyekeznünk kell tapasztalatainkat saját munkánk jobbitására felhasználni. Köszönjük, hogy ezen a tanulmányuton részt vehettünk és hasonló kellemes élményeket kívánunk a következő utak részvevőinek.

LENDVAI KLÁRA

a megszokott módon történik továbbra is/: képeskönyvek, meséskönyvek, versek kicsinyeknek, költemények, színművek és a többi szépirodalmi téma /Gy, Á, É, T, Kt, S/ egy betűrendben. E néhány könyvtárban bevezetett új rendszer tapasztalatait összehasonlítjuk a többi gyermekkönyvtár eredményeivel és tapasztalataival - ezeket a gyermekkönyvtárosokkal megvitatjuk, és ennek függvényében módosítjuk, vagy megtartjuk a szépirodalom eddigi gyakorlat szerinti bontását.

Hálózati és Módszertani Osztály

Vélemények, ítéletek a történelemlről

/Könyvismertetés/

/Elekes Lajos: A történelem felfogása korunk polgári tudományában. Bp. 1975, Kossuth Kiadó/

Az ismertetésre kerülő könyv "A polgári ideológia és a revizionizmus bírálata" c. szöveg darabja.

A mű az Előszó, Bevezetés és Befejezés keretes szerkezetén belül még öt további fejezetre tagolódik.

Az Előszó sok izgalmas problémát vet fel. A kiindulási pont a jelen és a jövő embertípusáról alkotott elképzeléseken belül a műveltség szerepe, és az a kíváncsiság, hogy ez az eszményi ember jól igazodjon 'korához, hogy korszerű legyen.

A korunkban zajló események állandó értékelése is szükséges és elkerülhetetlen. Ez a vizsgálódás történelmi jellegű, még akkor is, ha sokan nem akarják ezt észrevenni. Mégis, a történelem mint tudomány, mint tantárgy, mint szemléletmód, egyaránt háttérbe szorult.

Sokszor hangoztatják, hogy más tudomány-ágak módszereiből is át kéne venni egyet-mást a történettudománynak anélkül, hogy szót ejtenének arról, hogy mennyire át kellene vennie a többi dicszciplínának a történeti szemléletmódot. Indokolják a háttérbe szorítást az- zal is, hogy "nem elég egzakt", "pontatlan", stb. A "jóléti társadalom", az osztálybéke hirdetői az őket nem éppen igazoló történelem helyére akarják csempészni a futurologiát, szociológiát, prognosztikát, politológiát, stb., melyeknek rövid távra jól hasznosítható módszereit hosszútávra érvényesnek kiáltják ki.

Az "egzaktság"- problémakör nálunk is hangot kapott. Egyoldalú tulhangsúlyozása a sokoldalú összefüggések vizsgálatának rovására magában rejtheti a marxista tartalom kilugozó- dásának veszélyét. Az oktatás területén a történelem tantárgy kárára végrehajtott tananyag- csökkentés már eddig is károkat okozott.

A könyv Bevezetése már a tudomány terüle- tén belül konkrétan megragadható gondolatokkal, érvekkel foglalkozik. A negatív állásfoglalások közül a neopozitívista, szcientista vélemények- kel foglalkozik sokat. Ezek az irányzatok a történelmi relativizmus és az irracionálizmus hibáit meglovagolva tették meg a "hitelrontást". Egyes változatok /Popper/ a tudományos meg- bízhatóság "átfogó törvényét" /covering law/ alkották meg, mely szerint csak olyan állítás tekinthető tudományos értelemben tökéletesen /abszolút módon/ bizonyítottnak, mely logikai uton /!/ levezethető valamely ismert, igazol- ható tényből. Még elfogadható, relativ bizonyí- tási eljárás a sok egybevágó adat /pl. kísér- let/ alapján levont következtetés és az ezzel rokon statisztikai módszer. Ahol ezek egyike sem alkalmazható, ott nem lehet szó tudomá- nyosságról. Szerintük ez a helyzet a történet- tudománnyal is, vagyis az ő rendszerükben a

történettudomány csak csira-tudomány /proto- science/.

Én úgy vélem, hogy a "logikai út" (ld. "jó- zan ész", stb.) és az abszolút-relatív önkényes meghatározásában mutatkozó szubjektívizmus kétségessé teszi ennek a látszólag tárgyilag- os rendszertannak a helyes voltát.

Az USA-ban a jelen és a jövő felé fordul az érdeklődés és a minél hamarabb történő felhasználhatóság is követelmény. Szükséges- nek érzem, az "Annales" című folyóirat köré tömörült francia történészek megemlé- tését. Történet szemléletükkel, történeti látás- módjukkal sokat tettek a történettudományon belül. Haladó nézeteik, politikai állásfoglalásuk ékes bizonyítéka az is, hogy az alapító, Marc Bloch a francia ellenállás hőseként halt meg 1944-ben. Utódja, Lucien Febvre a hideghábo- rus évek szovjetellenessége idején is igen so- kat tett a haladásért józanságával, a kirohaná- sok izekre szedésével. Sok cikket közölnek a szocialista országok történészeinek tollából.

Szó esik az 1965-ös bécsi és az 1970-es moszkvai nemzetközi történész-kongresszusok- ról és azok hatásáról is.

A könyv első fejezete a XIX. századig kö- veti a történelmi gondolkodásmód fejlődését a polgári tudományokon belül. A fejlődés, a tá- guló világ új ismereteket, új szempontokat, megváltozott szemléletmódot hozott magával. Megerősödött a bizakodás a kutatásban, a meg- ismerhetőségben. Newton után a rendszerbe foglalás "egzakt" eredményeket is felhasználó lehetősége hozta magával azt a racionalista op- timizmust, melynek fénykora a felvilágosodás idejére tehető. Fontos állomások a legtökélete- sebben Montesquieu-nél megjelenő kísérlet a törvények szellemének meghatározására és az ebből következő bizakodás a bölcs törvényho- zókban. Rousseau gondolata a társadalmi szer-

ződésről és a népfelség elvéről szintén egy vá-
lasz a törvények szellemének eredeztetésére.

Elekes professzor a mechanisztikus szem-
léletmód feloldására tett kísérletekkel is fog-
lalkozik, majd a periodizáció gondjairól ejt
néhány szót.

A II. fejezet a polgári történettudomány ki-
bontakozását és a pozitívizmus változatait elem-
zi. A kialakulás és a rendeződés időszakát
1848-ig számítja a szerző. A tudományok jó
részének fő rendező elve ekkor a történetiség
- ma épp ezt tartják "divatjamult"-nak -, bár
Darwin után sem lesz általánosan átütő a hatása
és hamarosan visszaszorul. Ebben persze az
is szerepet játszott, hogy ez a jelszó sokszor
az új, a haladó elvetését jelentette.

A francia restauráció történetirői sokat át-
vesznek a felvilágosodás eszméiből /Guizot,
Thiers, Michelet/, de fontos a Saint-Simon-i,
illetve tágabban a Rousseau-i eszmékhez való
kapcsolódásuk. Tulajdonképpen Saint-Simon
volt a pozitívizmus névadója is, amikor meg-
különböztette a tudományok primitív és pozitív
szakaszát. Szó esik Comte és Taine nézeteiről
is, akik 1848 és 1871 hatására meghátrálnak.

A pozitívizmus világnézeti bizonytalanság-
ból fakadó eklekticizmusa és belterjessége
/faktográfia - elmerülés a részletekben/ az
eredmények ellenére is sok támadást kapott.

A mű III. fejezete a német historizmussal
foglalkozik. Az isteni jellegű, államérdekeknek
alávetett egyéni és egyfajta közösségi megha-
tározottság a fő elvei ennek az irányzatnak.
Az elméletibb, göttingeni egyetemi hagyómá-
nyokat felhasználó szárny legfontosabb képvi-
selői Humboldt és Ranke; a politikusabb po-
rosz szárnyé Johann Gustav Droysen és Theodor
Mommsen.

A IV. fejezet a polgári tudomány válságát

és a történelmi relativizmus elhatalmasodását
tárgyalja. Pont a pozitívizmus ismeretelmé-
leti optimizmusa, a tudomány és értelem min-
denhatóságának hite válik kérdésessé a törté-
nelmi relativizmus kriticista képviselőinek
szemében. A legszélsőségesebb formát a fa-
sizmus ideológiája képviselte.

Bár a relativizmus látszólag váratlanul hó-
ditott tért a történettudomány területén, való-
jában már a historizmus is szemben állt a
felvilágosodás, illetve a pozitívizmus szemlé-
letmódjával. Rokon irányzat a szellemtörténe-
ti iskola, melynek legismertebb képviselője
Max Weber, Magyarországon Szekfű Gyula volt.

Az V. fejezet címe: Kísérletek a válság
meghaladására - elfordulás a történelemtől.
A cimben lévő gondolatjel szerintem alterna-
tív különválasztást jelöl. Az egyik kísérlet a
szintézis keresése - programadó címe van
Halphen francia történész és követői lapjának:
Revue de Synthèse. Szellemi követőik közt van-
nak a már említett Annales - kör tagjai is és
még sokan mások. A másik alternatíva elemei
már részben be lettek mutatva.

Elekes Lajos könyve érdekes olvasmány
mind a szakemberek, mind az érdeklődők szá-
mára. Nem túl terjedelmes, mégis igen gaz-
dag dokumentum-anyagot vonultat fel és hasz-
nosak a lábjegyzetként szereplő gondolati és
szakirodalmi utalások. Jó olvasást mindenki-
nek!

GERBNER MIHÁLY

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Igazgatójának és KISZ Bizottságának

Köszönetünket fejezzük ki azért az önzetlen segítségért,
amellyel a Szabó Ervin Könyvtár KISZ Bizottságának előbbi
tagjai, intézetünk könyvtárának rendezésénél nyújtottak.

Legyőrszt ez ő munkájukat köszönhető, hogy intézetünk
könyvtára elnyerte a Fővárosi Tanács Oktatási Főosztálya
által kiírt "Korszerű intézmény - korszerű könyvtár" pá-
lyázat díját.

Az általuk kialakított szakrendő tettevé teszi ez munkára,
hogy a továbbiakban a megfelelő szinten tevékenykedhessünk
a könyvtári munkában.

Térjék, hogy köszönetünket tolmácsolni sziveskedjék.

Budapest, 1975. május 20.

Üdvözlettel

.....
dr. Mucsek Józsefné
könyvtárnok

.....
Molnár Edit
igazgató

A könyvtárrendezésben résztvevők névsora:

Jenny Katalin	Tóth Károlyné	Szógyi Lenke	Bank Dágmár
Vörösmarti Ágnes	Pozsonyi Ágnes	Lendvai Klára	Beutum Judit
Kovács Gyuláné	Kruppa Dorottya	Pethő Ágota	Neidenbach Anikó
Garai Zsuzsa	Hell Zsuzsa	Bardoly István	Szabó Zsuzsa
Schrammel Klára	Drót Ágnes	Benyovszky Katalin	Virányi Ágnes
Szőllősi Terézia	Fers Márta	Kuruzidisz Andrejka	Kovács Györgyi
Pobori Ágnes	Liber Judit	Krausz Györgyné	

KISZ HÍREK

Junius 4-én 6 KISZ-tag vett részt a békés-
csabai könyvtárlátogatáson, és elkísérték Ré-
vész elvtársat két gyomai általános iskolába.

Junius 6-án a KISZ vezetőségi ülésen meg-
biztuk Sáfár Katalint a gyomai uttörők patro-
nálásával. Tartjuk a kapcsolatot Megyeri Jó-
zsefné tanárnővel, aki augusztusban könyveket
válogat létesítendő könyvtára számára a dup-
lumból. Felajánlotta uttörői rajzkiállítását a
kerületi gyermekkönyvtáraknak.

Junius 8-án Szabó Ágnes és csoportja Zsám-
békra szervezett kirándulást.

Junius 15-én a VIII. kerület néhány szava-
zóhelyiségében 10 KISZ tagunk nyújtott át em-
léklapot az első szavazóknak.

Junius 18-án bemutattuk a központi könyv-
tárat a társintézmények fiataljainak. Szeptem-
berben az Országgyűlési Könyvtárba látogatunk.

Julius 7-én a vezetőségi ülésen felkészítet-
tük két tagfelvételét kérő kollégánk patronusát.

Megbeszéltük az új mozgalmi évtől érvé-
nyes csoportbeosztást.

Julius 11-én közös vezetőségi ülést tartot-
tunk a KISZ csoportvezetőkkel.

SZAKSZERVEZETI ÉLETÜNK

Junius 8-án, a rossz időjárás ellenére nagy érdeklődés kísérte az idei gyermeknapot. A könyvtári gyerekek apraja és nagyja szórakozott a Pesthidegkuti Művelődési Ház nagytermében Móka Miki kedves tréfálkozásain. Utána a bátrabbak a tornyosuló felhők ellenére elindultak a "mini-turákra". A többiek Tompek Lászlóné színvonalas gyermekfoglalkozásán vettek részt. Ének, zene, vetélkedő, ajándékok sorsolása tette színesebbé az idei könyvtári gyermeknapot.

A szakszervezeti választásokat megelőző csoportértekezleteken a munkakörülményekkel kapcsolatban igen sok probléma vetődött fel. Az SZB - titkára valamennyit eljuttatta a Gazdasági Igazgatóhoz, illetve a HMO vezetőjéhez. A közérdekű, folyamatos érdeklődésre, vagy megoldásra váró kérdésekről a Könyvtári Híradó szakszervezeti hireiben adunk majd számot. Az egyes könyvtárakat, munkahelyi cso-

portokat érintőkre a szeptember 24-én sorra kerülő Szakszervezeti Tanácsülésen adjuk meg a válaszokat.

A szakszervezeti tisztségviselők és albizottságok ujraválasztása után ismét sor kerül egy négy szakaszból álló bizalmi tanfolyamra. Egy-egy reszortfelelős ismerteti a munkaterületét, ehhez kapcsolódóan kéri a bizalmiak segítségét, ismerteti feladatukat.

Július 2-án került sor az első összejövetelre. Horváth Györgyné titkár beszélt általában az SZB munkájáról, Bornemisza Lászlóné bizalmifelelős a hálózati vonatkozásban nem könynyű információ áramlásról adott tájékoztatást és pontosan megjelölte a feladatokat. Forgács Zsuzsa a Társadalombiztosítási Tanács sokrétű munkáját, Koszta Tiborné az SZTK ügyeket ismertette.

A bizalmi tanfolyam további időpontjai: szeptember 24., október 29., és november 12.

SZAKSZERVEZETI KÜLDÖTTGYÜLÉS

1975. május 17-én.

Engedtessek meg, hogy a szakszervezeti vezetőségválasztó küldöttgyűlésről - mint a jelölőbizottság egyik tagja - írjak le néhány szubjektív mondatot.

A kilenc tagú jelölőbizottság, Urai Béla elvtárs elnökletével összeszedte a javaslatokat a város minden pontján lévő könyvtárak munkatársaitól, elmondták a "begyűjtött" véleményeket és egy teljes napi megbeszélésen, élénk vita után - meghozták azt a javaslatot az 51 tagú szakszervezeti tanácstagságra és a 13 tagú szakszervezeti bizottságra, ami a küldöttgyűlésen elhangzott.

Mindenki hallhatta és most már a saját szemével láthatja az új tanácstagok névsorát.

Szempontjaink voltak a jelölésnél:

1. Bekerüljenek új, fiatal, agilis dolgozóink.
2. Minden körzet, ha nem is minden kerület képviselve legyen.
3. Arányban legyenek vezetők és beosztottak.

Sok jó szakszervezeti aktivista kimaradt a tanácsból, részben, mert egyéb elfoglaltságuk miatt

nem vállalták a megbízatást, részben pedig albizottsági munkatársak lesznek.

Az SzB tagjainak jelölése hasonló módon történt. A szakszervezeti tagság nagy többségének véleménye a korábbi Szakszervezeti Bizottságról pozitív volt, sokfelől elhangzottak azonban olyan vélemények, hogy fiatalabb harcosabb vezetőségi tagok kellenek. Új nevek is elhangzottak, mind a bizottság ülésén, mind a küldöttgyűlésen, amelyek listára is kerültek. /Maruszkai József, Varga József/.

Minden szavazáson, tehát a jelölő bizottság ülésén és a küldöttgyűlésen is, a többség dönt, a két új jelölt, sok szavazatot kapott, de nem érte el a többséget.

A régi Szakszervezeti Bizottság, amint a beszámolóból is hallhattuk, jól dolgozott. Tapasztalt, de nem öreg funkcionáriusok mindnyájan.

A szakszervezeti aktívák, akik részt vettek az évek folyamán különböző fórumokon, ismertették azt a fáradhatatlan harcot, amit mindennapi gondjaink, a bérek, a jutalomkeret, ebéd, munkaruha stb. ügyében folytattak.

Eredmény persze sok mindenben nincs, de amely problémákon különböző okból még urrá lenni nem lehet, azokat a szakszervezet is állandóan napirenden tartja.

Sok helyütt felmerült az is, hogy nem ismerik a Szakszervezeti Bizottság tagjait. Cseppet sem meglepő ez egy ilyen területileg széttagolt munkahelyen, hiszen a tagság nagy része, közvetlen kapcsolatban inkább az albizottságok tagjaival van.

A választás után, a jelölő bizottság és a megválasztott új Szakszervezeti Bizottság együttes ülésén megbeszélte a felmerült problémákat, javaslatokat és ezeket megszivelve fog munkához a már kibővített SzB.

Eredményes munkát kívánunk minden egyes tagjának, hogy az intézetvezetőséggel, a Párt és KISZ szervezettel együttműködve eredményeket érjenek el fontos közművelődési feladataink végrehajtásának irányításában és abban is, hogy mind nagyobb eredményeket érjenek el munkánk anyagi, szociális, erkölcsi megbecsülésében.

HARMAT FERENCNÉ

Az új Szakszervezeti Bizottság névsora:

Elnök és Ifjúsági felelős: Tóth Sándorné. Munkahelye: Központ Hálózati és Módszertani Osztály

Titkár:	Horváth Györgyné	37-es könyvtár
Bizalmi felelős:	Bornemissza Lászlóné és Tverdota Miklósné	Központ Olvasószolgálat 12-es könyvtár
TT elnök:	Forgács Zsuzsa	Központ Olvasószolgálat
Munkamozgalmi felelős:	Forgács Tiborné	44-es könyvtár
Munkavédelmi felelős:	Ćsomor Tibor	Központ B.gyűjtemény
Bér felelős:	Kertész Pál	Központ Titkárság
Nőfelelős:	Tongori Imréné	9-es könyvtár
Szociálpolitikai felelős:	Weisz Sándorné	Központ HMO
Egészségügyi felelős:	Husztai Jánosné	1-es könyvtár
Gazdasági felelős:	dr. Szabó Sándorné	Központ, pénztár
Kulturfelelős:	Szabó Jánosné	Központ, HMO

SZEMÉLYI HÍREK

Benjámín Lászlót a bibliográfiai osztály tudományos főmunkatársát június 15-én országgyűlési képviselővé választották.

KITÜNTETÉS:

Népszabadság, 1975. július 25./péntek/ számából: "Tiszay Andor kitüntetése. Az Elnöki Tanács Tiszay Andornak, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár nyugalmazott osztályvezetőjének 75. születésnapja alkalmából, munkásmozgalmi tevékenysége, valamint a munkásművelődés hagyományainak feltárásában kifejtett munkássága elismeréséül a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetést adományozta. A kitüntetést dr. Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke adta át. Jelen volt a kitüntetés átadásánál dr. Kornidesz Mihály, az MSZMP KB osztályvezetője és dr. Molnár Ferenc kulturális államtitkár."

Tisztelettel köszöntjük Tiszay Andort a bibliográfiai osztály alapítóját és hosszú éveken volt vezetőjét 75. születésnapján. Szeretettel gratulálunk magas kitüntetéséhez.

Hazánk felszabadulása 30. évfordulója alkalmából Budapest Főváros I. kerületi Tanács Elnöke Emlékplakettel tüntette ki Tóth Sándornét a 20. sz. könyvtár vezetőjét.

A Magyar Uttörők Szövetsége Országos Elnökségének Dicsérő Oklevelét kapta Buza Sándorné /Schréger Éva/ a 19. sz. könyvtár könyvtárosa.

Augusztus 20-a alkalmából kitüntetést kaptak:

Kiváló Népművelő: Szőke Tiborné igazgatóhelyettes

Szocialista Kultúra: Kovács Jánosné a propaganda osztály helyettes vezetője

Forgács Tiborné a 44. sz. könyvtár vezetője

Sávoly Veronika gazdasági igazgatóhelyettes

Miniszteri Dicséret: Márffy István az olvasószolgálat osztályvezetője

Gujgiczter Imréné a HMO tudományos munkatársa

Pataki Ferencné az 5. sz. gyermekkönyvtár vezetője

Kiváló Dolgozó: Sipos Ferencné az olvasószolgálat munkatársa

Augusztényi Dánielné a zenei könyvtár munkatársa

Végh Istvánné a 48. sz. könyvtár munkatársa

Kiváló szakmai és szakszervezeti munkájukért pénzjutalomban részesült: Nagy Erősné feldolgozó osztály, Csomor Tibor B-gyűjtemény.

Augusztus 20-a alkalmából 119 központi- és 211 hálózati törzsgárdatagunk összesen 247.000 Ft. rendkívüli jutalomban részesült.

BÉRKORREKCIÓ

1975. június 1-től a hálózatban 76 munkatársunk, 7.200 Ft., a Központban 31 munkatársunk, 4.100 Ft., összesen 107 kollegánk 11.300,- Ft rendkívüli bérkorrekcióban részesült.

Elsősorban a legalacsonyabb fizetési kategóriában lévő könyvtártechnikusokat érintette, 6 mun-

katársnak a szakmai, iskolai végzettsége megszerzése kapcsán emelték a fizetését.

KINEVEZÉS - MEGBIZÁS:

Bóta Gyulánét a 12-es sz. gyermekkönyvtár vezetőjét kinevezte a VII. Lenin krt. 26. sz. alatt létesítendő új gyermekkönyvtár vezetőjévé, Lovas Zoltánét a 4-es sz. gyermekkönyvtár vezetőjét 1975. június 1-től kinevezte a 4-es sz. Lehel-uti kerületi könyvtár vezetőjévé, Rátky Györgynét a 9-es sz. gyermekkönyvtár könyvtárosát 1975. július 1-től megbizta a 43-as sz. gyermekkönyvtár vezetésével, Szemkeő Gábornét a 4-es sz. gyermekkönyvtár munkatársát 1975. június 1-től megbizta a 4-es sz. gyermekkönyvtár vezetésével, Jakubecz Ilonát a 12-es sz. könyvtár munkatársát 1975. július 1-től megbizta a 12-es sz. könyvtár gyermekcsoportjának vezetésével az igazgató.

VÉGLEGESÍTÉS:

Benke Éva előadó Perlés, özv. Taár Kázmérené raktárkezelő 24-es sz. könyvtár.

ÁTHELVEZÉS:

Kolozsvári Cs. Bálintné könyvtárost az 1-es sz. könyvtárból a 6-os sz. könyvtárba, Tóth Sándorné a 20-as sz. könyvtár vezetőjét - Központ HMO-ra tudományos munkatársnak, Nyerges Mária könyvtártechnikust a HMO-ról a 28-as sz. könyvtárba, Pázmándy Antalné könyvtárost a 6-os sz. könyvtárból a 2-es sz. könyvtárba, Fers Márta könyvtártechnikust a HMO-ról a 44-es sz. könyvtárba, Halasi Edina könyvtártechnikust a 38-as sz. könyvtárból a 19-es sz. könyvtárba, Tverdota Miklósné a 40-es sz. könyvtár vezetőjét a 12-es sz. könyvtár vezető helyettesének, Varga Judit könyvtártechnikust a 10-es gyermekkönyvtárból a HMO-ra repülősné, Pozsonyi Ágnes könyvtártechnikust olvasószolgálatról a feldolgozó osztályra, Pető Ágota könyvtárost a 24-es könyvtárból a 12-es sz. könyvtárba, Bánfalvi Friderika könyvtártechnikust a 39-es sz. könyvtárból a HMO-ra repülősné.

ÚJ MUNKATÁRSAINK:

Galicz Tiborné főelőadó Gazdasági Főosztály, Moreno Parades Teresa könyvtáros 21-es sz. könyvtár, Szitó Györgyné előadó Gazdasági Főosztály, Szentpéteri Edit könyvtártechnikus, 34-es sz. könyvtár, Fliegh Lászlóné könyvtáros 30-as sz. könyvtár, Dr. Kiss Jánosné tudományos munkatárs HMO., Kóhalmi Andrásné szakmunkás Propaganda Osztály, Kósa Pál könyvtáros 20-as sz. könyvtár, Barabás Arnold könyvtáros 27-es sz. könyvtár, Kecskési Valéria könyvtártechnikus 14-es sz. könyvtár, Trencsényi Mária könyvtártechnikus 1-es gyermekkönyvtár, Savara Mihályné raktárkezelő 5-ös sz. könyvtár, Benkovics Katalin szakmunkás Kötészet, Serfőző Irén könyvtáros 10-es sz. könyvtár, Csonka István szakmunkás Kötészet, Zuggó Gyöngyi könyvtártechnikus 1-es sz. könyvtár, Huszár Judit könyvtártechnikus 2-es sz. könyvtár, Németh Kálmánné könyvtáros 12-es sz. könyvtár, Csikesz Judit könyvtártechnikus Olvasószolgálat, Kerékvártó Ferenc könyvtártechnikus 12-es sz. könyvtár, Szabó Gabriella könyvtártechnikus 4-es gyermekkönyvtár, Molnár Gyuláné raktárkezelő 44-es sz. gyermekkönyvtár, Babinszki László könyvtártechnikus

10-es sz. könyvtár, Nádor István könyvtártechnikus Olvasószolgálat, Sipos Erzsébet könyvtártechnikus 2-es sz. könyvtár, Grohmann Mária könyvtártechnikus 12-es sz. könyvtár, Révay Jánosné előadó Gazdasági Főosztály, Nyul József könyvtártechnikus 38-as sz. könyvtár, Balázs Mihályné kisegítő Gazdasági Főosztály.

KILÉPÉSEK:

Andresik Kornélia raktárkezelő 9-es sz. könyvtár, Szendrényi Attila könyvtártechnikus Olvasószolgálat, Kávási Klára könyvtáros 10-es sz. könyvtár, Galamb Sarolta könyvtártechnikus 37-es sz. könyvtár, Bóta Gyula revizor Titkárság, Kőrösi Sarolta könyvtártechnikus 11-es sz. könyvtár, Tihanyi Józsefné könyvtáros 6-os sz. könyvtár, Tenkes Lajos kisegítő 32-es sz. könyvtár, Csonka György előadó Propaganda osztály, Farkas Ferencné kisegítő Gazdasági Főosztály, Böhm Lászlóné könyvtáros 10-es sz. könyvtár, Földi Egonné könyvtárvezető 43-as gyermekkönyvtár, Wáger Rezsőné kisegítő Olvasószolgálat, Savara Mihály kisegítő 5-ös sz. könyvtár, Sándor Zsuzsanna könyvtártechnikus 12-es sz. könyvtár, Szervei Attiláné könyvtáros 29-es sz. könyvtár, Katona Ferenc könyvtáros Feldolgozó Osztály, Náfrádi Zsuzsanna könyvtáros 48-as sz. könyvtár, Vadkerti Zoltán könyvtáros 18-as sz. könyvtár, Tajti Erzsébet könyvtáros 5-ös sz. könyvtár, Vadászi Ferencné könyvtáros 38-as sz. könyvtár, Deák Magdolna könyvtártechnikus 27-es sz. könyvtár, Bori Bertalan könyvtártechnikus 10-es sz. könyvtár, Czeglédi László szakmunkás Kötészet, Gattyán Ágnes könyvtáros 14-es sz. könyvtár, Kiss Zsófia könyvtártechnikus 2-es gyermekkönyvtár, Horváth Livia könyvtártechnikus 25-ös sz. könyvtár, Szalay László könyvtártechnikus 9-es sz. könyvtár.

SZÜLETÉS:

Török Györgynének /37-es sz. könyvtár/ Ádám nevű kislánya, Kirschner Péternének /22-es sz. könyvtár/ Tamás nevű kislánya, Bóna Mártának /Szociológiai Oszt./ László nevű kislánya, Kovács Gvulánénak /2-es sz. könyvtár/ András nevű kislánya született. A szülőknek és kisbabáknak jó egészséget kívánunk!

NYUGDIJAZÁSUK ALKALMÁBÓL TISZTELETTEL KÖSZÖNTJÜK

Bojcsuk Ferencné kisegítő 23-as sz. könyvtár, Farkas Ferencné kisegítő Gazdasági Főosztály, Wáger Rezsőné raktárkezelő Olvasószolgálat, Balogh Lajosné raktárkezelő 27-es sz. könyvtár.

HELYREIGAZÍTÁS!

A K.H. március-áprilisi számában hirt adtunk arról, hogy "Az Olvasó Munkásért" pályázat során mely könyvtárak és könyvtárosok részesültek jutalomban. A hirből sajnálatosan kimaradt, hogy a 2. sz. kerületi könyvtár munkatársai közül Farkas Józsefné, Tátrai Lajosné és Hunyadi Andrásné is jutalomban részesült.

TARTALOM

Az "Olvasó Munkásért" mozgalom tapasztalatairól a budapesti szakszervezeti könyvtárakban	Mihalovits Ervin	1
Szocialista brigádok a telefontyár szakszervezeti könyvtárában	dr. Sándor Istvánné	5
Beszédes számok a budapesti olvasók szóródási vizsgálatából	Pásztor Etelka	7
A szakfelügyelet hirei		10
A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár oktatási és to- vábbképzési terve 1975/76		11
A Szovjet Kultura Hetének programtervezete a FSZEK hálózatában		17
Ülők a könyvtárban	Szakmándi László	17
Folyóiratfelelősök tanácskozása	Biró Ferenc	18
A természettudományos és műszaki irodalom nép- szerűsítése a műszaki részlegekben	Kendöl Katalin	19
Tanfolyam pedagógus-könyvtárosaink részére	dr. Horváth Istvánné	22
Fogadd szeretettel ezt az emléklapot	Garai Zsuzsa	23
Veszprémben jártunk	Aknay Tibor - Márffy István	24
Gyulán jártunk	Tóth Sándorné	25
A MKE gyermekszekciójának ülése Salgótarjában	Friedrich Lajosné	27
Tanulmányuton Olaszországban	Klinda Mária	28
A központi könyvtár állományellenőrzése	Márffy István	32
Kiadványaink		
A Főv. Szabó Ervin Könyvtár Évkönyve	Reguli Ernő	33
Zoltán József: Népi szórakozások a reform- kori Pest-Budán	Ecsedy	34
Tájékoztató 1975/1		35
A "Tematikus szociológiai bibliográfiák" leg- ujabb száma	Remete László	36
Röplapbibliográfiák		38
Ez történt		41
Alkotó ifjúság című pályázat		42
Tájékoztató csörepedés javításáról		43
Igazgatósági ülések		44
Párthirek		45
Ifjúsági melléklet		I-VIII
Szakszervezeti életünk		54
Szakszervezeti küldöttgyűlés		54
Személyi hírek		56

Szerkesztőbizottság: Bárány Éva, Berki Imre (Építők Szakszervezete), Dobos Piroska,
dr. Ecsedy Andorné, Farkas Józsefné, Gáliczky Éva, Király Lászlóné, Márffy István,
Mihalovics Ervin (Szakszervezetek Budapesti Tanácsa), Mikó Zoltán és Sándor Ottóné
Felelős szerkesztő: Pataki Ferenc Főszerkesztő: Szőke Tiborné

Felelős kiadó a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Engedélyszám: III/400/S/2/975

Műszaki szerk.: Gényi Ferencné

Terjedelem: 7,5 A/5 iv

Táskaszám: 75/253

Példányszám: 650